

ek

on akar behatolni Mad-
m sikerült. A felkelők
an támadnak, hogy a
l sokat találnak el kö-
ségi katonai hatóságok
znek a katalóniai és va-
gyszámu és jófelszerelt
a tüzérségi harc válto-
ormánycsapatok új ágyu-
amelyek állandóan nyug-
kat.

aga délután a következő
adta ki:

egész éjszakán át tar-
tegett a Libertad című
a herceg palotája, amely
eket képviselt és ame-
ett őrizni. Szerdán d. a.
zások. Az egyetemi vár-
sági harcok folytak, min-
A madridi front többi
történt semmi említésre
báti repülők sikeresen
k állásait.

szág és Olaszország el-
urgost

8. A német kormány ma
adott ki, melyben kö-
e Franco tábornok bur-
rgosban követséget állí-
a madridi követét.

ópontban jelent meg az
ünikéje is, mely szintén
si kormány elismerését
visszahívásá. A közle-
azzal indokolja, hogy
szág háromnegyed részét
tényleges hatalmat gya-

**isztikart választ
riament**

er 18. A kamara mai
ati javaslat előadója ter-
vát, majd megválasztot-
4 szavazattal Nastat és
t. Azután megkezdtek a

or több nemzetközi kon-
ratifikálás végett. Vasu-
ezményekről van szó.

terdi a szenátus elnökét,
t a jogszólás és cseh-
bőknek a december 1-
szvéletét végett.

szminiszterhez intéz in-
tropolita ügyében. Til-
er ellen, ahogyan a fő-

ép közölve, hogy a kér-
nisztérium előtt fekszik.
enátor közbeiktatás, zaj
arcareanu elnök helyre-

zfelirat előadója, fel-

kező összetételű felirat
ta meg: Maxim N., Va-
escu, C. Cruleanu és I.
picescu. A mai ülésen fe-
mátus választ a trón-
szüldöt vesz ki magá-

li, hogy az egyes pártok
ában a következők fog-
zeti parasztpárt Mad-
rgetioanu, nemzeti ke-
adikálpasztpárt Iumian,
Ioanitescu és Voicu Ni-

gazgatója. Az Ugir ve-
e Mircea szenátor elha-
rúrt. A gyáriparosok
a tisztséget Gh. Gheor-
aki tegnap lemondott
tkári tisztéről.

Zweig:
noinelle
ás. 570 lap, füzve 99 lej
Postán utánvétellel.

nyv- és Lapkiadó R. T.
ada Baron L. Pop 10.
szám: 8-61.

ZURAT

1 LEPOSTA
ROMANIA
Dr. Ramassetter Róbert
BUDAPEST
Diszter 2. I. e.

Taxa pláttit No. 2
10. Tele Havonta
évre 603, egész földre: Havonta féltre 12, egész defések díjazás... Az „**UJ KELET**“ az erdélyi és bányási zsidóság egyetlen politikai napilapja. Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET
ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen leveleket nem fogadunk el.
— Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hát-szei Ernő, Strada Cobălcescu 52.
Péntek, 1936. november 20.
5697. EV. KISZLEV 5. XIX. EVF. 266. SZAM

Különös nevek

Nemrégiben vasuti szerencsétlenség történt Galaşiban. A szerencsétlenségnek néhány, a bucaresti cuzista nagygyűlésről hazatérőben levő „lándzsás“ esett áldozatul.

A vasuti szerencsétlenségről érdekes történetet közöl a sajtó. Azt kívánja bizonyítani vele, hogy milyen mélyen bennegyökereztek ezekben a lándzsásokban a nemzeti keresztény párt eszméik.

A párt jelszava: Izbánda (győzelem). Az egyik lándzsás haldokolva ezt a jelszót suttogta: Izbánda.

A cuzista sajtó közli a lándzsás nevet: Reinhold Stelzer.

Öszintén sajnáljuk az emberéletet, mert minden emberi élet szent. Ez a kis írás nem is akar sem emlékbeszéd, sem rágalmozó beszéd lenni az elhunyt Reinhold Stelzer felett.

Mindössze csak azt tartjuk furcsának, hogy az „idegenek“ ellen ágáló Goga—Cuzá párt élcsapatában, a lándzsások között, hogyan szerepelhetnek ilyen nevű emberek.

Vajon lehet-e fajvédő román Reinhold Stelzer?

Az a párt, amely tüzzel-vassal akarja kirtani az ország közeléből a magukat románoknak valló zsidókat, akik minden idegen hangzása örmény, magyar, vagy német név ellen hisztériásan tiltakoznak, milyen jogon ágnak, ha leghűségesebb tagjaik között Reinholdok szerepelnek?

Nem az első eset, hogy hasonló furcsaságokat kell felfedeznünk. A fajelmélet nagyobb dicsőségére Vaida egyik hűségese barátja és a mozgalom anyagi forrása Anghelcsu volt bankkormányzó fiatalabb korában még Angelloff névre hallgatott. Zelia Coedreanu pedig a nemzeti parasztpárt hivatalos lapja bizonyította rá, hogy nem román származású.

Es ezek a nem román származásúak állnak minden „idegen“-faló mozgalom élén, ezek akarják megtisztítani az „idegenektől“ Romániát — nyilván hogy a saját „idegen“ származásukat leplezzék a mai, megháborodott időkben.

Olasz-angol szerződés

Alábbi cikket Georg Bernhard a Pariser Tagzeitung főszerkesztője írta az olasz-angol „gentleman's agreement“-ről: „Mindig számoltunk azzal, hogy a Góbbels-propaganda szerint megbonthatatlan német-olasz barátság egyszer csak rosszul fog végződni. Azonban nem hittük volna, hogy ennek a végnek a kezdete ily gyorsan bekövetkezik.

A Duce legutóbbi beszédében még élénken izgatott Anglia ellen. Hogy azután mi történt a diplomácia mellékuccán, azt nem tudjuk. De tudjuk azt, hogy Eden angol külügyminiszter az alsóházban egészen más hangot használt Olaszországgal, mint Németországgal szemben. Ezéknélkül tudomásul vesszük Mussolininak azt a megígéretését, amelyt Ward Price angol újságíró utján intézett Angliához, hogy a két állam a Földközi tengerre vonatkozóan kössön gentleman's agreement-t.

Kétségtelen, hogy a nyilatkozatot Róma és London között tárgyalások előzték meg. A dolog úgy néz ki, hogy ha Anglia nem is intézheti el Olaszországgal való elszámolását izlése szerint, a Földközi tenger kérdése mégis készséggel fog szabályozódni a két állam között.

Most jön azonban a dolog érdekessége: a Harmadik Birodalom Londonban és Rómában követi utján tiltakozik egy ilyen egyezség megkötése ellen, mint amely nem passzol azokhoz a megállapodásokhoz, amelyek gróf Ciano berlini útja alkalmával jöttek létre.

Berlin borzasztóan becsapottnak érzi magát. Annál is inkább, mert az oly fiatal olasz barátságot a lehető leggyorsabban ök akarták eladni Angliának. Vladimir d'Ormeson, a Figaro oly jólétesült külpolitikai vezércikkirója arról vél tudni, hogy néhány nappal ezelőtt Németországból visszatérő prominens angol személyiség (a híres lord Londonderry talán?) Párizsban egy szoros francia-angol-német közösség mellett ágalt, Olaszország kizárásával. Ez az angol személység bizonykodott, hogy „ennél semmi sem felelne meg inkább Hitler Adolf ur kívánásának“.

Az olasz diplomáciának jó orra van, a

Döbbenetes hatást váltott ki a francia politikai életben Salengro öngyilkossága

Kíméletlen megtorlást követelnek a rágalmozókkal szemben a baloldali lapok. Tüntetés Párizs uccain a rágalmozók ellen. Leon Blum vette át ideiglenesen a belügyi tárca vezetését. Szenzációs következményei lesznek az öngyilkosságnak?

Salengro öngyilkossága miatt vasárnapra nagy tüntetésre készülnek a kommunisták Párizsban

Párizs, november 19. (Rador.) Salengro volt belügyminiszter öngyilkossága mely benyomást keltett hívei soraiban és a többségi képviselők, valamint szenátorok között. Salengro utódát a kormány valamelyik tagja közül jelölik ki, hogy ezáltal elkerüljék az átszervezési harcot s esetleg az egész kabinét lemondásáért.

Párizsi jelentés szerint Leon Blum tegnap este Lilléből jövet visszatért Párizsba. A központi munkásszövetség tegnap kiadott közleményében többek között kijelenté: bizonyos, hogy Salengro borzalmas végét azok az aljas rágalmozók idézték elő, amikkel ellenfelei illették. Az erkölcsi gyilkosságot — mondja a Le Populaire szocialista hivatalos — meg kell torolni a fizikai gyilkossághoz hasonló módon. A lapok egyébként közlik, hogy Blum és Salengro családja kérésére a Lille ügyészség vizsgálatot indított a volt belügyminiszter halála körülményeinek kivizsgálására. Párizsban tegnap este csoportok alkultak és járták be az utcákat, ilyen kiáltásokat hallatva: „Megbösszüljük Salengrot.“ A rendőrség minden incidens nélkül oszlatta szét a tüntetőket.

Párizs, november 19. (Rador.) Roger Salengro öngyilkosságával foglalkozva, a Le Populaire ezeket írja:

„A belügyminiszter elmúlása, arra kell, hogy figyelmeztesse mindazokat, akik az ország érdekét feléje helyezik a pártvívódásoknak, hogy a villongások megszüntetésére gondoljanak. A háború óta a helyzet nem volt annyira komoly, mint ma. Nem szabad elfelejteni, hogy egy belső vizzálykodások által feldarabolt országot könnyebb megtámadni, mint egy egységes népet. A baloldali lapok általában kíméletlen in-

tezkedéseket sürgetnek a rágalmozók ellen.

A lapok egy része az öngyilkossággal kapcsolatban szenzációs következmények lehetőségét jelzi. Az Action Francaise azzal vádolja a kormányt, hogy az ellenséges sajtó elfojtását tervezi.

A munkásszervezetek elhatározták, hogy bojkottálják a Gringoire című lapot, amely Salengro ellen az ismeretes kampányt vezet. A nyomdász munkások nem voltak ma hajlandók a Gringoire kéziratát kiszedni.

Ujabb párizsi jelentés szerint a Salengro halála folytán megüresedett belügyi tárca vezetését ideiglenesen Leon Blum miniszterelnök vette át.

A kommunista párt elhatározta, hogy vasárnap nagy tiltakozó tüntetést rendez a rágalmozókat ellen, akik ezáltal Roger Salengro halálát előidézték. A tüntetők a Bastille téren gyülekeznek és a Place du Nationa vonulnak. Itt ilyen szövegvű kiáltványt tesznek közzé: „A párizsi nép felháborodásának ad kifejezést a gyilkos fasizmus-szal szemben, amely megölte Salengrot, lemezárolja a vitéz spanyol népet, gyermekeket és asszonyokat gyilkoltak le és megsemmisítette a nemes Spanyolország legfényesebb műemlékeit.“

Párizs, november 19. (Rador.) Lille városának egész vidékén ma reggel általános sztrájkot proklamáltak. Ezen lépésnek nincs semmi köze Salengro tragikus halálához, hanem bizonyos munkaviszály idézte elő. Ugyanis egyik lillei fémgégyárban a szakszervezet megbizottját elbocsátották.

A munkások élénken kommentálták Salengro halálát, mivel Lille polgármestere nagy népszerűségnek örvendett, különösen a munkásnegyedekben.

A fasiszta nagytanács helyesléssel vette tudomásul Olaszország bel- és külpolitikáját

Mussolini, Ciano és Grandi referátumai a fasiszta nagytanács ülésén a gazdasági, valamint a külpolitikai helyzetről

Róma, november 19. A fasiszta nagy tanács ülésén Mussolini ma kétórás beszámolót tartott a nemzetközi és belföldi katonai és gazdasági helyzetről. Ennek végzetével a tanács a következő határozatot szövegezte meg:

A fasiszta nagytanács, miután a Duce felolvasta Graziani abesszin alkirály jelentését az olasz keletafrikai helyzetről november 14-ről keltezte, meleg köszönetét tolmácsolta a marsallnak azon munkáért, amit a többi tábornokkal együtt a fáradhatatlan olasz és benschülött csapatok élén kifejtett. Az olasz csapatok utban vannak a birodalom egész területének elfoglalására és a lakosság teljes megbékéltetésére.

A fasiszta nagytanács ezután meghallgatta Ciano gróf előterjesztését a berlini és bécsi tárgyalásokról és helyesléssel vette tudomásul, hogy sikerült megteremteti az alapot a fasiszta Olaszország, valamint a német, osztrák, és magyar népek közötti termékeny együttműködéssel. Végül meghallgatták Grandinak jelentését a spanyol polgárháboruban való benemavakozási bizottság tárgyalásairól. Ezután ki neveztek egy bizottságot, amely Ciano grófból, Staraceból, az igazságügy, valamint a népnevelésügyi miniszterekből áll. Ez a bizottság fogja kidolgozni a korporációkból alakítandó új fasiszta parlament összetételét.

Ducenak pedig gyorsan vált az esze. Könynyen megérthető, hogy nem akart a Hitler-rendszer boldondja lenni s inkább elfogadható ajánlatot tett a maga részéről Angliának. Ugy látszik, mintha az angol-olasz egyez-

mény létrejött. És mivel ezt „gentleman's agreement“-nek gondolják el, a berlini nemzeti szocialista kormány nem sok jót várhat tőle, mert egy „gentleman's agreement“ csak — gentlemannek részére áll nyitva“.

VILAG TUKRE

Brazília kávéja

Írta: Stefan Zweig

Eddig Brazília nagyvonalúságáról szól-
tam, magáról az országról, most szeretném
közölni az emberekről szerzett benyomá-
saimat.

A braziliai ember határtalanul vendég-
szerető. A vendég rendelkezésére a nap
bármelyik órájában a legfinomabb fekete-
kávé áll, izléses apró csészékben. Máské-
pp isszák a feketét, mint Európában. Helye-
sebben nem is isszák, hanem lehajtják,
mint egy pohár likört, de olyan forrón,
hogy amint azt itt mondják — egy kutya
ordítva futna el, ha pár cseppet öntené-
nek belőle a fejére.

Hogy az ilyen feketén illatozó, forró csé-
széből a braziliai ember nepona mennyit
konzumál, azt statisztikailag alig lehetne
megállapítani. Felteszem, hogy 10-től 20-
ig. Épp oly nehéz lenne megállapítani, hogy
melyik városban legjobb a fekete. Az itte-
ni városok homerosi buzgóssággal követelik
maguk számára a dicsőséget, hogy ők tud-
ják legjobban főzni a feketét. Magam ré-
széről pártatlan lelkesedéssel ittam Rio kis
kávéházaiban kétszáz millireissért csészé-
jét (5—6 lej) épuzy, mint a fazendán,
vagy Santosban, a kávévárosban, vagy San
Paoloban a Kávé Intézetben, ahol a kávé
elkészítését valóságos tudományá fej-
lesztették és ahol, miután elvégeztem a ká-
véfőzés rövid kurzusát, egy kis zsák kávé-
t és egy főzőgépet adtak ajándékkul. És akár-
hol készítettem magamnak belőle az is-
teti italt, mindenütt varázslatosan füsze-
res, erős, idegfrissítő fekete tűz volt, mely
az ember érzeit ébreszti és a gondolatait
tisztítja.

Király a kávé — azt mondják a fekete
italról és pedig joggal, minthogy még min-
dig ő uralkodik gazdaságilag a hatalmas
ország között. A roppant kávéfőző, ame-
lyet a kerek világ konzumál, javarészt —
legalább kétharmadában — Braziliá-
ban terem és innen is küldik széjjel. Vég-
eredményében az apró, szürke gyöngyszem
kávé az, amely az ország valutája. Kávé-
val vásárolja és fizeti Brazília a kevés
nyersanyagot, amelyre szüksége van, így
elsősorban az olajat és a gabonát. Kávéval
fizeti a gépeket és a technikai eszközöket.
Ezért a kávé világgiaici ára természetesen
a braziliai gazdaságnak. Ha értéke emel-
kedik, akkor az egész ország virul, ha
esik az ára, akkor a kormány a fölösleges
zsákokat elégeti, vagy az értékes kávé-
magvakat a tengerbe dobhatja. A kávé vég-
eredményében itt aranyat és gazdagságot,
nyereséget és veszedelmet jelent. Értékétől
függ voltaképpen az egyes ember sorsa és
jóléte.

Ennek a „nagy urnak“ a látogatására
bementem az ország belsejébe. Valamikor
a kávé Afrikából hozták ide a portugálok
és a partok mentén tenyésztették. Évszázá-
dokon át Santos völgyeiben és Tijuca fel-
sleges partjain, Rio de Janeiro közvetlen
közeliében állottak a kávéültetvények. A
zsákokat a négerék a kávéföldökről egye-
negen a hajóhoz vitték. De évszázadok
után, miután a föld kifáradt a sok milli-
árd kávébab természetében, a kávésze-
mek vesztettek nagyságukból, erejükből és
aromájukból. Így hát az ültetvényeket Bra-
zília kiaknázatlan területeire helyezték át,
egyre mélyebben az ország belsejébe, San-
tostól San Paoloba, San Paolótól Campi-
nasha, tovább-tovább és egyre mélyebben
az ország belsejébe.

Facienda, vagyis spanyol Hacienda. Ez
a neve az ültetvénynek. Romantikus hang-
zású név, aminthogy az ültetvények meg-
teremtése is tele volt trópusi romantiká-
val. Mennyit kellett küzdeniök azoknak,
akik eleinte meghódították ezt a földet!

Munkás Mozgóban
Csütörtökön, pénteken, szombaton, vasárnap 3, 6 és 9 órákor dupla műsor, egy helyár: I.

Az orleánszi szüz
Fősz.: Theodor Loos és Angela Saldocker.

II.

Tong, a hóhér
Csak erős idegzetű embereknek. Főszereplők: Edward Robinson és Loretta Young.

III. Journal. Helyárak: 10 és 12+3 lej.

Ma már nem egylovas, vagy öszvéres kocsi jön az ember oda, hanem autón. A telepítések külseje azonban mintha évszázadok óta nem változott volna. Még ma is lapos tetejű házak állnak, a végtelenné látszó síkság közepén, széles, árnys verandával. A közelben négyszögletű kis téren állnak a munkások háza és itt laktak egykor (nem is olyan nagyon régen: ötven évvel ezelőtt) a rabszolgák, akik este munka után körbeültek és szomorú dalaikat énekelték. Talán a fehérbaju négerek között még vannak, akik vissza tudnak emlékezni ezekre az időkre.

Azonban ha az ember a barátságos ház küszöbét átlépi, a világ órája megint a mai időket jelzi. Modern vidéki udvarházban van az ember. A legújabb komfort, rádió, gramofon, uszódmedence, golf és teniszpálya. Egykor állandó veszedelmek között éltek az emberek, most biztonság és vidámság honol itt. A fazenda körül széles, puha, dombhullámok terjeszkednek: ez a tulajdonképpeni ültetvény. Végtelenné látszó, zöld hullámok, amelyek alapján véve unalmas hatást keltenek. A kávébokrok egyforma magasságúak, egyforma szélességűek, egyformán hideg-zöld színűek és egyforma távolságban állnak egymástól. Az embernek az az érzése, hogy katonai oszlopot lát, amely a távolba menetel. A szemet megörvendeztetni a nagy egyformaság után, ha banán ültetvényt lát, hullámzó koronáival.

De tudjuk, hogy a kávébokroknak nem a szépsége, hanem termékenysége az, amely hasznossá teszi. A bokrok mindegyike legalább kétezer bogyót ad egy évben és minthogy a fazendákon gyakran sok százezer ilyen bokrot aratnak, megértjük ennek a sötét földnek mélységes titkait.

A kávészüret a lehető legegyszerűbb. A technika nem talált még ki semmitsem, hogy az embert fölöslegessé tegye. Mint sok száz évvel ezelőtt, a munkások ma is kézzel szedik le a bokorról a bogyókat és ugyanazt a monoton dalt éneklük, mint annakidején a fekete rabszolgák. Azután a kávé babot mint a homokot fellapátolják a teherautókra és a kocsiakra. Ezek beviszik a fazendákra, ahol a kávé alaposan megmossák, majd kiteszik a forró nap sugarakra szárítani. Azután a rázógépeken megszabadítják a kávé hajtól és miután jól megszárták, zsákokba helyezik.

Egy dolog tűnt fel különösen: hogy a kávé aromája egyáltalán nem érződik. Azt hittem, ha az ember végigmegy egy kávéültetvényen, bizonyára érzi a finom illatot. De különös dolog történt. A kávé teljesen és csökönyösen elrejtí aromáját magvának belsejében. A titokzatos illanó olajok és sók, amelyek pörköléskor felszabadulnak, nyersen teljesen el vannak rejtve. Második meglepetésem Santosban, Brazília nagy lelakodó helyén ért. Azt hittem, hogy a kávévénak a zsákokba való öntése már transzportképessé is teszi. Itt azonban azt tapasztaltam, hogy a munkát még egyszer kezdi. A világ ugyanis nem elégszik meg, hogy egyminőségű kávé kapjon, nagyságban is akarja a különbséget. Ezért a kikötőben újra kiöntik a zsákokból és szín, nagyság és forma szerint újra szortírozzák. Most már különböző szíjakon végzik el ezt a munkát, a futoszallagon munkások kimustrálják az értéktelen magvakat, a szortírozott kávé külön nevet kap. A zsákokba ötven kilónként öntik, a zsákoknak már számuk és márkájuk van és a kávé urakészen áll: csak be kell rakni a hajóba, hogy a világ minden részébe eljusson.

EMIL LUDWIG:

GYILKOSSÁG DAVOSBAN

(9)

A törvényhozók féltelme

Ezért kerestek a népek érzésük és a bíró felelőssége számára kibúvót s találták meg a leginkább abban a szofisztikus formulában, hogy jöllehet az illető gyilkos, mégsem „bűnös” s ezért ment legyen a büntetés-től. A felmentés másik kerülő útját a szellemi megzavarodás bizonyos formájában lelték meg, amelyben a felelősség alól kivonják azt, ami a tudatosan cselekvő bosszúállónak a becsület kölcsönzi; épp azt a megfontolást tagadják meg tőle, amely valójában nem teszi. Hogy valamely népek mennyire szokása bizonyos gyilkosságokat inkább menteni, mint megbüntetni, az tud minden vallási meggyőződés jelentős következtetéseket enged jelleme. Mert ugyan ki tekintene kevésbé istenfélőnek a franciákat, mint a németeket, mert amazok szenvedélyből a bűnözöt felmenteni szokták? Csak a törvényhozók féltelmét jelenti, hogy Mózes ötödik parancsának nem állapították meg a pontos kivételét.

Még bámulatosabb a féltelmük a politikai vétségekkel kapcsolatban, jöllehet minden idők és országok gyakorlata épp ezeknek biztosít különös, gyakran a legdíszesebb helyet. Ez a gyakorlat nem csupán a kormányokkal változik s büntetik ma vétekként azt, ami tegnap hősi tett volt, de még a mult cselekedeteinek a megítélése is változik aszerint az állameszmény szerint, ami épp érvényes. Minden forradalom dicsőítette Harmódiast és Aristogéitont, a két zsarnokölőt és utánuk Brutust; a diktátorok viszont egész másképp gondolkodnak s Napoleon jól tudta, hogy miért tartották iskoláiban Cesar megölését, Róma szerencsétlenségének.

A zsidók dicsérik azt a gyilkosságot, amit Mózes az egyiptomi elkövetett s maga Goethe fogalmazza meg: „Egy hatalmas ősapától származó férfi, mint egyén megbosszul egy orvul elkövetett egyéni jogtalanságot.” Juditot erkölcsös övegyként dicsőítik úgy azelőtt, hogy népe ellenségének fejt levágja, mint azután, egészen úgy, mint Corday Saroltát, aki Plutarchost és Rousseaut tanulmányozta. Corday Sarolta jelen volt a gyűlésen, amikor a Girondistákat elítélték: ekkor esküdött halálát az ité-

let értelmi szerzőjére: „A harag eltöltötte szívemet és segített eltalálni Marat szívét.” Ezután szállárdan lépett a vérpadra s utolsó mozdulatával összegyűrődött ruháját igazította meg magán. Lamartine csodálattal a „gyilkosság angyalának” nevezte.

Amikor 1834-ben Orániai Vilmos Gerard kezétől esett az Escorialban hálaadó istentiszteletet tartottak s amikor Ravaillac IV. Henrik királyt megölte, nagyon sok jámbor szív ujjongott fel. A déli államokbeli ember kezétől megölt Lincoln halála felett megvert ellenségeinek milliói triumfáltak.

Királygyilkosok

Az ilyen tetteknek a politikai szenvedély ködéből a platonikus problémák tiszta légtörésbe való emelésére nincs zültség évezredekre. Nem vagyunk-e hajlamok a világtörtéletem olvasásakor Brutus, vagy Ravaillac történetét elátkozni, mivel Caesar ugyanúgy, mint Henrik, nagy terveket forgatott agyában. Ki dönthetné el, hogy ha talál az a konyhakész, amit Schönbrunnban egy német idealista Napoleon ellen rántott, nem egy Egyesült Európát vizionáló császár dicsőségét alapítja-e meg? Ki nem éllítani, hogy a németalföldi Orániai Vilmos nagyobb államférf volt, mint spanyol ellenfele s hogy Farnese bíboros, aki ezt a gyilkosságot heroikus tettként dicsőítette, egyházával nem olyan nagy elvet képviselt-e, mint amilyen nagy az a szabadság, amiért Orániai Vilmos meghalt? Ma a texasi iskolakönyvekben dicsőítik a humánus Lincolnt és átkozzák a gyilkosát, de még hetven esztendővel azután a háboru után is hallatszanak ott olyan dühös hangok, amelyek a gyilkost felmentik. S vajjon oly sok az olyan európai, aki kesereg II. Sándor cár meggyilkolása fölött? Mindezek a késő olvasó gondolatjátékai, akik képzeletük erejét a történelmen gyakorolják.

Mérenyletek

Ha viszont az előbbi tettek következményeit nézzük, úgy ezeknek a tetteknek a megítélése tilstént bizonytalan. Corday Sarolta töre nem tartóztatta fel a forradalmat, a cárgyilkosságok a reakciót a Garfield és Mae Kinley megölése (1881 és 1901) az Egyesült Államok politikájában semmit sem

változtatott; Caserio, aki 1894-ben Carnot elnököt gyilkolta meg, épp oly kevésbé javított Franciaország helyzetét, mint Bresca, aki 1900-ban Umberto királyt lötte egyen S ha napjainkban Barthouban az egyik legcélratóbbabb franciát tették el láb alól, ez a cselekedet mégis hiábavaló, mert a fejlődés Barthou tervét ismét napirendre ülti.

Minek tünne ma Bismarck-Schönnhusen ur, ha ama Blind nevű diák 1866 májusában az Unter den Lindenen egy cealumban terrel élesebben céloz s Bismarckot eltalálja. Kalandornak, aki Poroszországot egy céltalanul provokált testvérháboru akarta kergetni, s ebben, az utolsó pillanában, egy pacifista golyólya megakadályozta. Talán nélküle elkerültök volna a német törzsek szétválását, Németország egyesítése iehetővé lett volna a Franciaország elleni háboru nélkül, eltemetődött volna minden revans eszme, s ma már nem volna semmiféle Larc Ausztriáért. Akkoriban ezren és ezren csatlódtak Németországban, amikor a gyűlöli miniszter elleni meghiusult merényletről hallottak.

Kotzebue folyóirata Németországban oly hatalmasnak tűnt ellenfelei szemében, hogy a diák Sand elítette Kotzebuet láb alól. Amikor egy teológiai professzor a gyilkos anyjának gratulált a hősi fiához, a porosz király a professzort elmozdította állásából, ugyanakkor azonban a baseli egyetem meghívta tanszékre. A tömeg viszont azt a helyet, ahol az elítelt gyilkos azután esett Sand „mennybemeneteli rétyjé”-nek nevezte el.

Az orosz mérenylet

Oroszországban az 1881-ben elkövetett cárelleni mérenylet iskolát csinált s negyven éven keresztül a politikai gyilkosságok láncolatát idézte föl, amely egy sereg kormányzót és minisztert, tábornokot és más „vérebet” tett el láb alól. Tisztalelki ifjak és szülők áldozták fel magukat, jöllehet ennek az orosz hydrának a feje mindig utána-nőtt. Oroszországban a elfogott mérenyletök olyan szavakkal hulltak el a vérpadon, mint aminőket a legendák szentjei hangoztattak s mikor Murawjew felakasztásakor a kötel elszakadt, Murawjew így kiáltott fel: „Bolgodatlan ország, ahol nemhogy uralkodni, de még akasztani sem tudnak!” Az uralkodó társadalom ezeket az orosz mérenyletöket annyira csodálta, hogy a gyilkos, félelemnélküli, tiszta Szaszulics Verát felmentette, mert beszéde végén ezeket mondta: „Nagyon jól tudom, hogy rettenetes dolog fegyvert emelni egy emberre. De meg akartam mutatni, hogy a szörnységek nem maradhatnak büntetlenül. A világ tekintetét akartam ezre a dolgokra ráirányítani, nehogy megismétlődjének.”

E két motívum közül az egyiket, néha mindakettőt minden politikai gyilkos felhozhatja védelmére.

Az eszményei érzület szerepe

A mult e mérenyletei közül egyik sem ítéhető meg végérvényesen, egyik sem tekintendő mintaképnek, vagy intésnek. Az egyetlen, ami valamennyiben közös: a gyilkos eszményi érzület, aki sohasem pénzért, ritkán személyi bosszúból, de mindig feje kockáztatásával cselekszik, azzal a mély érzéssel, hogy népe vagy osztálya kioltott jogát újból kigyújtja, amikor mint egyes tulajdon kezét a szegény megbosszolására emeli. S ha régebben a riválisok, mint pl. Caesar és Brutus a római szenátusban, tették el egymást láb alól, úgy a mi korunkban a mérenyletek tisztább motívumokból táplálkoznak, márcsak azért is, mert igen kevés mérenylet remélheti a büntetés elkerülését. Az elvesztett becsület bosszúállóját, s valamely népi érzés végrehajtóját elődje bünhődése csak ritkán tartja vissza; sőt az elődök tettének példája utánzásra csábít. Hugo Viktor 1853-ban a következő híres versorával tüzelt a „kis Napoleon” megölésére: „Nyugodtan megölheted ezt az embert.”

Az elvesztett becsület gyilkosait minden nép dicsőíti, a latin országokban szinte mindenkit felmentenek, aki féltékenységből megöli felesége szeretójét. A politikai mérenyletek között a becsület motívuma ritkább, mint különben; teljesen azonban ettől a motívumtól sohasem mentes. Mert ahogy a megcsalt férj esetében a megsértett becsület mellett az elhagyott férfi hiúsága szerepet játszik, úgy a megbántott népért való bünhődés eszményi motívumát a személyi bosszu homályosítja el, amit az apa vagy a testvér halála, illetve az állás és a vagyon elvesztése nem feledtethet el. A világháboru után a bosszu és a becsület érzés három ilyen végrehajtóról tudunk, akikre csakhamar visszatérünk.

(Folytatjuk.)

A NŐI SZÉPSÉGET gondosan ÁPOLNI kell!

ARCKRÉM és PUDER a legfontosabb szépségápoló szerek. Mig a krém a bőrt ápolja, a puder megóvjá széltől és a nap sugaraitól. A THREE FLOWERS KRÉMÉ és PUDERT, a RICHARD HUDNUT-művek készítményeit használják mindazok a nők akik gondos arcápolásra és elsőrendű készítményekre szult helyeznek. Használja arcápolásra a RICHARD HUDNUT készítményeket! A bőrnek ruganyosságát és fiatalos szépséget kölcsönözi!

RICHARD HUDNUT
+ three flowers + PUDER és KRÉM

Mire v... Körösn... a né... emb... Rutének, sz... Birodal...

Sighet, november... német kormányfő, a foga. A világháboru... tok az osztrák-meg... sával elfoglalták... nem szünt meg a... dése e föld iránt, a... kenységét, gazdag... jén. Ez az a föld, a... már akkor égető sz... hitsék honfitársai... nagy élelmiszerhián... burgok is felismert... és jelentőségét és m... az ukrán királyság... burg Vilmos herceg...

A központi hatal... végetvetett ezeknek... radt belőlük más, a... álom az összes ukr... zeti államiságról és... Osten". Ez utóbbi... óta, hogy Hitler a... ban. A Führer pill... mét Ukrajnáról.

A náciák és az uk... felénk nevezik őket... ják, hogy az össze... amelyek nemzeti ál... háboru előtt, az ukr... az egyetlen nép, me... ciója nem teljesült... melynek legnagyobb... hoz tartozik, az ukr... ben. Másik része le... Egy töredéke a ese... ben él, Ruzsinszko... másik töredéke, a... tén, Romániában él... biában és mintegy...

A Hitler előtti... set beszéltek az u... Hitler uralomrajutá... piprendre és vált ak... cirezsim nyomban... mozgalmat és men... köztársaság össze... den agitátornak, a... rutének között d... forradalom" minde... náciáknak és a né... hiábavalóságát, a... hódítás előkészíté... mit keresnie a né... kának. Kelet felé...

Az ukrán mezők... gyelországon, va... Észak-Románián... Lengyelországon... lengyel politikai... zöltenek ahhoz, h... vonal felé fordít...

A legrövidebb... érhetik el a néme... az ut azon a pon... gyel és csehszlov... ral találkozik. Ez... lakknak. Az ut fo... ruthének lakknak, Tisza mentén, a... és a Nistru folyó... az utnak a „meg... zá a németek. A... jóindulatának és... tása, ami többé-... is inkább, miután... még mindig él... más vádpontokat... met politika. Eze... sek is lakknak. G... propagandaugyvi... szentelt ezekre...

Mire vadászott von Papen Körösmezőn és mit kerestek a németországi sport- emberek Maramuresben

Rutének, szlovákok és zipszer-telepesek a Harmadik Birodalom ukráinai aspirációjának szolgálatában

Sighet, november 19. Nem Hitler az első német kormányfő, akinek Ukrajnára fáj a foga. A világháború idején a német csapatok az osztrák-magyar seregek támogatásával elfoglalták Nagy-Ukrajnát. Azóta nem szűnt meg a németek nagy érdeklődése a föld iránt, melynek látták a termékenységét, gazdag természetét a háború idején. Ez az a föld, amelyre a németeknek már akkor égető szükségük volt, hogy enyhítsék honfitársaiknak éhségét, amit a nagy élelmiszerhiány idézett elő. A Habsburgok is felismerték e tartomány értékét és jelentőségét és már készen állott a terv az ukrán királyság megteremtésére, Habsburg Vilmos herceg uralkodása alatt.

A központi hatalmak veresége azonban végetvetett ezeknek a terveknek. Nem maradt belőlük más, mint egyrészt az ukrán állam az összes ukránokat egybefogó nemzeti államiságról és a német „Drang nach Osten”. Ez utóbbi különösen aktuális azóta, hogy Hitler az ur a német birodalomban. A Führer pillanatig sem vette le szemét Ukrajnáról.

„Drang nach Osten”

A náci és az ukránok, vagy ahogy mifelénk nevezik őket: a ruthének, azt mondják, hogy az összes európai népek közül, amelyek nemzeti államiságért harcoltak a háború előtt, az ukránok, illetőleg rutének az egyetlen nép, melynek ez irányú aspirációja nem teljesült. Negyvenmillió nép, melynek legnagyobb része a Szovjetunióhoz tartozik, az ukrán köztársaság keretében. Másik része lengyel uralom alatt áll. Egy töredéke a csehszlovák állam keleti részében él, Ruzsinszkóban, a Kárpátok alján, másik töredéke, mintegy 300 ezer rutén, Romániában él, Bucovinában, Besarabiában és mintegy huszezer Maramuresben.

A Hitler előtti német kormányok keveset beszéltek az ukrán aspirációról. Csak Hitler uralomra jutása után került újra napirendre és vált aktuálissá a kérdés. A náci rezsim nyomban felkarolta a pánukrán mozgalmat és menedéket adott az ukrán köztársaság összes szökevényeinek és minden agitátornak, aki az ukránok, illetve rutének között dolgozott. De az „ukrán forradalom” mindaddig vágyalma csupán a náci és a németek, látván az agitáció hibaválóságát, hozzáláttak a fegyveres hódítás előkészítéséhez. Nyugaton nincs mit keresnie a német imperialista politikának. Kelet felé kell fordulnia.

Az út Ukrajnába

Az ukrán mezők felé vezető út vagy Lengyelországon, vagy Csehszlovákián és Észak-Románián keresztül járható meg. A Lengyelországon vezető út hosszabb és a lengyel politikai viszonyok is elég kedvezőtlenek ahhoz, hogy a náci a másik útvonal felé fordítsák figyelmüket.

Az út „megtisztítása”

A legrövidebb úton, Csehszlovákián át érhetik el a német csapatok Ukrajnát. Ez az út azon a ponton kezdődik, ahol a lengyel és csehszlovák határ a német határral találkozik. Ezen a vidéken szlovákok laknak. Az út folytatása Ruzsinszkó, ahol ruthének laknak, következik Maramures és a Tisza mentén, a Kárpátok hágói, Bucovina és a Nistru folyó Hotin megyéjéig. Ennek az utnak a „megtisztításához” láttak hozzá a németek. Az első feladatot a ruthének jóindulatának és barátságának a meghódítása, ami többé-kevésbé sikerült is. Annál is inkább, miután ezekben a tömegekben még mindig él Nagy-Ukrajna álma. De más vádpontokat is épített magának a német politika. Ezen a vidéken német telepesek is laknak. Göbbels miniszteriuma, a Propagandügyi hivatal különös figyelmet szentelt ezekre a német telepesekre, akik

már-már elveszítették lelki kapcsolataikat a német birodalommal.

A kirándulók

Különböző ürügyek alatt németországi kirándulókat és „sportembereket” küldtek az itteni telepesek körébe, hogy felbresszék bennük a „nemzeti öntudatot” és a „hűséget” a nemzeti szocialista rezsim iránt.

1936 tavaszán érkeztek az első kirándulók Drezdából, Lipsceből és Berlinből Visoulra, azzal az ürüggyel, hogy színi akarnak a Kárpátok pompás sí-pályáin. A birodalmi sportemberek a visouli cipszerek házaiban rendezkedtek be. Egy részük a Luteasa csucsaira mászott fel, ahol barátságosan fogadták őket a határőrök. Senkisé zavarta, vagy akadályozta őket abban, hogy alaposan megnézzék a határvizonyokat és hogy erőteljes náci propagandát fejtsenek ki a vendéglátó országban.

Néhány újságíró és bizalmas jelentés azonban Bucurestisig eljutott és meggyőzte a román hatóságokat arról, hogy nem tulságosan kívánatosak ezek a látogatások. Így történt azután, hogy amikor a második kiránduló csoport jött a Harmadik Birodalomból husvétkor, már nem részese volt olyan barátságos fogadtatásban, mint az első, megfigyelés alatt állott és nem volt már lehetősége a határvidék „alapsabb” megvizsgálására.

Látogatás az egyetlen holland miniszternél, akinek hivatalos autója van

De Wilde a szabadságról, a jobb- és baloldali szélsőségekről, a Hollandiában élő 30.000 német cselédleányról és az elvek harcáról

Hága, november 18. Amikor megkaptam De Wilde-től, Hollandia belügyminiszterétől a levelet, amely szerint délután két óra vár hivatalában a Binnenhofban, önkénytelenül is eszembe jutott Rudolf Gröb zürichi református lelkésznek a holland politikai életre tett megjegyzése, amelyet egy autókirándulás alkalmából mondott az Okenshóde tetején: „A holland kálvinista politikusoknak roppant szerencsés tevékenysége volt az, hogy amint kormányra jutottak, minisztereket az egyszerű, becsületes, vallásos és tehetséges emberek közül választották ki. Sohasem érte őket csalódás, mert mindig kiváló munkaerő és hűség, bölcs emberek maradtak. Kuyper éppen úgy, mint Colijn csak boldog lehetett garnitúráival...”

Amint beléptem a holland belügyminisztérium óségi épületébe, mingyárt megéreztem valamit a mondás igazságáról: egyszerűséget, aránylag kevés adminisztrációt és barátságos berendezkedést láttam. A miniszter szobája maga is roppant egyszerű. Alig nagyobb különben, mint egy normális holland lakás ebédője. Ez nagy dolog, különösen akkor, ha tekintetbe vesszük, hogy a holland házakban vannak talán a világ legkisebb lakásai. A tenger, a terjeszkedések kis lehetőségei, a csatornahálózatok, a drága ház-helyárok talán egyformán közrejátszanak ebben. Kettőzöten áll ez a megállapítás a régi épületeknél. Így az óségi Binnenhofban is csak egyszerű, szerény miniszteri dolgozószoba van. Maga a miniszter De Wilde is egyszerű és sallang nélküli egyéniség. Keveset beszél, többet tesz és mindig sulya van annak, amit mond. Colijn miniszterelnöknek egyik legkedveltebb minisztere. Amint belépek és helyet kínál s én, széttekintve a hivatali szobán, két hatalmas ístményre figyelek, megjegyzé:

— Szimbolikus ez a két fénykép. Ez itt egy híres liberális belügyminiszternek s ez, amint látja — Kuyper Ábrahámnak a képe. Nagy ellenfelek voltak, de mindig az elvek csataterén hosszú politikai működésük során. Különböző jóbarátságban voltak s az én szo-

Ez a határvidék rendkívül nagy jelentőséggel bír mindazok számára, akik érdekelve lehetnek egy Oroszországgal való háborús konfliktusban. A Kárpátoknak ez az emelkedése hatalmas várfalat képez azokkal szemben, akik kelet felől jönnek és akadályt azok számára is, akik nyugat felől szándékoznak kelet felé vonulni az ottani védők ellen. Nem is kell nagy stratégiának lenni ahhoz, hogy felismerjük a vidék katonai jelentőségét, elegendő, ha visszagondolunk azokra a véres harcokra, amelyek a háború idején dúltak ezen a vidéken.

Von Papen vadászata

A náci belátták, hogy a román Maramuresben nem lehet több zavartalan megfigyelések eszközölni és náci propagandát kifejteni a fontos határvidéken és egy szép napon frontot változtattak. Működésük színterét Csehszlovákiába helyezték át, ahol szintén vannak cipszerek kolóniái. A nyári hónapokban gyakran haladtak át a sightheti állomáson németországi kiránduló vonatok, melyeknek utasai néhány hétig tartózkodtak cseh Máramarosban. Egyes csoportok autobuszokon jöttek és a ruszinszkió hegyek között táboroztak.

Ez év őszén már oly nagy volt az érdeklődés Berlinben Ruszinszkió és vidéke iránt, hogy maga von Papen, a német birodalom bécsi nagykövete is meglátogatta a Kárpátokat. Vadászni jött a volt német kancellár és jelenlegi nagykövet Körösmezőre. Vadászatra valóban kiválóan alkalmas ez a vidék. A természet minden szépségével megáldotta, nagy erdőségekkel és pompás kiránduló helyekkel, nem beszélve arról, hogy itt van a Tisza eredete is. Nem valószínű azonban, hogy Körösmező természeti szépségei csalogatták ide a bécsi német nagykövetet.

Ezen a véleményen voltak a csehszlovák lapok, sőt egyes romániai sajtóorgánomok is. Körösmező és környéke ugyanis fontos ruthén centrum, nemcsak a csehszlovákiai, hanem a lengyelországi, sőt romániai ruthének szempontjából is. De az ilyen ho-

mályban tapogatózó találgatásoknak egy csapásra véget vetett egy esemény, mely félreérthetetlenül rávilágított a Papen-látogatással kapcsolatos összefüggésekre. Mialatt von Papen Körösmezőn vadászott, a szomszédos Rahon gyűlést tartottak a ruthén autonómisták. Nem követelték egyebet, mint autonóm ruthén közigazgatást a ruthének által lakott vidékeken. Az elhangzott beszédek szokatlanul élesek és szenvedélyesek voltak. Nem tudjuk, hogy von Papen találkozott-e a ruthén vezetőkkel, figyelemreméltó azonban, hogy a ruthén autonómista mozgalom ilyen szerű fellángolása a bécsi nagykövet látogatásával esett egybe.

És még valami: a ráhozi autonomista megnyilatkozással egyidejűleg Pöstyénben a szlovák autonómisták gyűlést összehívták a ruthén vezetőkkel és a szlovákok számára követelték az autonómiát. Ugyanakkor hevesen támadták Csehszlovákia barátságát Szovjetországgal iránt és követelték, hogy Csehszlovákia azon államok mellé álljon, amelyek „a bolsevizmus ellen harcolnak”.

De hogy a Harmadik Birodalomban nem feledkeztek meg a román Maramuresről sem, erre szolgáljon bizonyíték az a tanfolyam, amelyet néhány hónappal ezelőtt a romániai német tanítók számára rendeztek minisztériumi engedéllyel Visoulon és amelyet egy carei német tanár vezetett. Véletlenül egy németországi diák is részt vett a tanfolyamon és „tanácsokkal” látta el a romániai német tanítókat (—)

melyik párt szervezkedhetik. Így a kommunista és a nemzeti szocialista párt is. Teljes szabadságot biztosítunk nekik, de éppen ezért mi is élünk a szabadsággal. Nagyon dolgozunk és erős, vallásos, jellemes ifjúságot akarunk kialakítani, amely képes lesz majd megvédeni a mi elveinket. Egy kicsi gondunk van ugyan a szabadság miatt. Havanezer német menekült, számtalan orosz emigráns és 30.000 német cselédleány él ha-

zánkban. Ez most már egy kicsit sok nekünk is. Különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy pénzünk drágasága miatt nagyon csökkent az exportunk, de lássa, ez is a keresztény gondolkodás következménye: mi nem akarunk inflációt. Aki drága forintot vett, az drága forinttal is fizessen. Azután tul sok a párt is nálunk, 26 párt felesleges luxus a kis Hollandiának...

Az egyetlen miniszteri autó...

A belügyminisztérium előtt hatalmas érdeklődő sereg állja körül a belügyminiszter autóját. Ez az autó az egyetlen miniszteri autó a gazdag Hollandiában. Itt csak a belügyminiszternek jár hivatalos autó. Es ő igénybeveszi, mert sok az utja és mert az egyik lábára sánta. (m. p.)

SCHNIRER 1937

Med. Index 2 kötet, 800 lap 230 lej. Schnirer: Taschenbuch d. Therapie 2 kötet 230 lej. LEPEGE-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérje az új orvostkönyvek ingyen jegyzékét.

Két temetői szokás — freudista szemzőgből nézve

A zsidó kavicsot helyez a sirra, amit meg-látogat. E szokásnak közkeletű és legvaló-színűbb magyarázata ez: Az ősi síremlékek egymásra halmozott kövekből voltak egybe-rovva; az elhunyt kegyeletes atyafisága, ba-rátai, ismerősei hordták halomba őket. Gondoljunk csak Jákob ósapánk Gál-éd-jére!... A mai látogató már emlékkövel dí-szített sír előtt tisztelg ugyan, mégis kavi-csot helyez rá. Mert bár tudatlanul, de fel-kísért benne az ősök, az ősi idők kegyelet-nyilvánításának emléke. Mert nővjegyek, lá-togatásának szánja a kavicsot. És mert úgy tartja, hogy továbbépít vele az elhunyt emlékének.

Van persze sok más egyéb magyarázat, is. Az egyik például a szelleműzessel hozza kapcsolatba a sirra helyezett kavicsokat. A temető a gonosz, a kártevő szellemek ta-nyúja a néphit szerint. Imákkal és kövekkel védekezünk ellenük. Meghajlítjuk őket...

Egy másik ősrégi temetői szokás: Az el-hantolás után a gyászoló közönség göröngyö-ket dob a vállán keresztül hátra és így szól: Emlékezz rá, hogy por vagyunk! Majd füvet tépnek ki, ugyanilyen módon hátradobják és a zsoltár versét idézik: Vajha kivirulnának a városból, akárcsak a földnek füve.

Ez a szokás már a Machzor vitryben (1100-ból származó imarend, egy Rasitanivány a szerkesztője) szerepel és pedig a jelentésének közléseivel egyetemben. Válaszalat vonunk magunk és a halott között. Bizunk Istenben, hogy akár a füvet, amely az elhervadása, után ismét kisarjad, a halottakat is majd új életre támasztja fel. Végeredményében tehát a messiási eszme fakasztotta ezeket a szo-kásokat.

Egy új, sőt vadonatúj magyarázati kísér-let — Ludwig Lewy brünni rabbitól szár-mazik és a nikolsburgi zsidó muzeum em-lékkönyvében (Pamatnik, Gedenkbuch 1936) jelent meg — most freudista alapon, a szexuális centrális szerepéből kiindulva pró-bál e két temetői szokás értelméhez közelebb férkőzni.

Lewy nem elégti ki a machzor vitry ma-gyarázata. Mindenekelőtt azon akad fejn, hogy ilyen alapon semmi értelme annak, hogy a göröngy és fűdobás hátrafelé történik.

Szerinte a göröngy és a fűdobás: kődobás voltaképpen. A lengyel zsidók tényleg nem füvet, hanem kavicsokat görálnak a temető-be. A kődobás viszont általában és ősi szim-bolikus aktus. Szerepel például a görögök vízfőzőn legendájában is. Deukalion és Pyrrha szintén követet szórnak és szintén hátra-felé; ezekből sarjad az új emberiség. Mert a kődobás mindig és mindenütt a nemzési aktust jelképezi. Mindenütt: a zsidóknál is. Bizonyosság erre többek között a Koheleth 3. csaputjának 5. verse: Ideje vagyon a kövek eldobásának és ideje a kövek egybegyűjté-sének. E vers szexuális jellege kitérül minde-nekelőtt a folytatódó szövegből: Ideje vagyon az ölelésnek és ideje a menekülésnek az ölelés elől. De a midras rabbi is kifejezet-ten szexuális értelemben magyarázza a kohelethi kődobást.

A temetői szokások mögött ősidők óta és világszerte ez a gondolat rejtőzik: A halált lebírja az élet, a termékenység, a nemzés ereje. A zsidóknál ez a szexuális gondolat a feltámadás eszméjévé nemesedett; a nem-zést jelképező kődobás a techijját hammi-tim szimbolusává. Csak a szimbólum maradt ugyanaz, az eszme már összehasonlíthatatlanul magasabb régiókban jár.

Most már értelmét nyer a hátrafordulás tilalma is. Nem szabad szemmel kísérnünk, amikor Isten alkot. Deukalion és Pyrrha sem tekinthetett vissza. Lot felesége visszanéz, de meg is kapja a büntetését: Sóbálványvá válik.

A halál és az élet szembeállítása nyilvánul meg abban is, hogy a gyászolók tojást kap-

nak első eledélül. Az általános magyarázat szerint a tojás a néma gyászt jelképezi, nem lévén a tojásnak nyílása; a sors körforgását jelképezi, hiszen kerek. Lewy szerint azon-ban a tojás nem a gyász, hanem ellenkezőleg — a sarjadzó új élet szimbóluma. Ezért a husvétnek, a tavasz ünnepeinek egyik kelléke már a perzsáknál is a tojás, sőt — ez is va-donatúj feifogás — ezért a tavasz jelképe-

ként kerül a zsidók szédertájjára is. A gyá-szólo elé tálat tojás, akárcsak a temetőben hátradobott kavics, Lewy szerint tehát az új, az örök, a legyőzhetetlen életet szimbó-lizálja.

Szintén a feltámadást jelképezik Lewy szerint azok a kavicsok is, amit temetőjárá-saink során a sírhantokra helyezünk. A po-donatuji feifogás — ezért a tavasz jelképe-

a szokást — a Hermes oszlopa elé dobáltak kavicsokat: a termékenység istene előtt tisz-telegtek ezzel. Mi, zsidók viszont a sírokra helyezünk kavicsokat, hogy kifejezésre jut-tassuk rendületlen hitünket Istenben, aki a halottakat feltámasztja.

Se non e vero, e ben trovato!

(f. j.)

KÖZGAZDASÁG

Felemelik az exportárakat a fatermelők

A Romániai Fatermelők Egyesületének vá-laszterménye az Ugir bucaresti központjában értekezletet tartott, melyen a CAPS delegált-ja, Gh. Ionescu mérnök is résztvett.

Az értekezlet elhatározta, hogy az eladási árakat a román fa összes piacain felemelik, kivéve Németországot, Magyarországot és Angliát, mely három államra nézve az el-

adás árakat nov. 23-án tartandó értekez-letükön fogják megállapítani.

A belföldi árakat illetően az értekezlet e kérdésben nem foglalt határozott állást. A fatermelők az áremelést azzal indokoják, hogy a termelési költségek is megrágtak. Így például Bucovinában a fenyo toára 400 lejre emelkedett köbméterenként.

A karácsonyi üzleti forgalom védelmére betiltották a vándor- kereskedelmet

Egyelőre csak Bucarestiben és Ifov megyében mondták ki a tilalmat

Bucuresti, november 19. A fővárosból je-lentik, hogy a bucaresti Kereskedelmi és Iparkamara igazgatótanácsa foglalkozott a mindjobbban elszaporodó vándorkereskedők visszaállításával. A tanács a főváros és Ifov vármegye területén a vándorkereskedelm be-tiltására tett javaslatot.

A vármegye vezetősége már el is rendelte a vándorkereskedelm tilalmát és a főváros közigazgatási hatósága is megette az előké-szülteket a betiltásra. A karácsony előtti üzleti forgalmat ugyanis erősen megzavar-nák a vándorkereskedők márpedig elsőrendű nemzetgazdasági érdek, hogy a legnagyobb üzlet innepük előtt semmiféle törvénytelen üzleti alakulatok ne gyöngítsék a rendes kereske-dők és iparosok üzleti eredményeit.

A fent közölt jelentést azzal egészítjük ki, hogy a vidéken is elengedhetetlenül szüksé-ges a hálózó kereskedelem betiltása és amíg

ezt keresztül nem viszik, legalább a sok áru-üzér működését kellene megfelelően ellen-őrizni.

Számtalan szor okoztak már kellemetlen-ségeket ezek a zugárusok ugy egyes jóhírű, megbízható kereskedőknek, mint a hisze-keny fogyasztóknak, mert bizonytalan ere-detű, gyöngé minőségű árukat drágán s olykor hamis jelszavakkal erőszakoltak rá-juk. Sokszor kiderült, hogy az ilyen árusok lopott, vagy csempészett cikkeket adtak el a tájékozatlanoknak, akik emiatt önhibáju-kon kívül is bíróság elé kerültek. A bucaresti intézkedés alapján remélhetőleg ná-lunk is hamarosan sor kerül a zugkereske-dők megrendszabályozására, nehogy a las-san induló téli üzleti idény forgalmát meg-gyöngítsék a rossz, de drága áruk terjesz-tésével.

Felemelik a kereskedelmi vállalatok és a részvénytársaságok adóit

Új módosító törvénnyel kiterjesztik a patenta fixa adózást, ugyanakkor azonban felemelik az adókulcsot. Egymilliárd lej jövedelemtöbblet számú az adóemeléssel a pénzügyi kormány

Bucuresti, november 18. (Az Uj Kelet tud.) A pénzügyminisztérium hetek óta az új ál-lami költségvetés előkészítésével van elfog-lalva. Ma már félhivatalos jelentések alapján kénytelenek vagyunk tudomásul venni s szá-molni azzal a ténnyel, hogy az új költség-vetés a közterhek újabb emelését is jelenti.

Az új költségvetés személyi jellegű kiadá-sainál a kormány — legalább is elvileg — semminő költségcsökkentéshez nem hajlandó hozzájárulni. Új köztisztviselői kinevezéseket a legszükségesebb esetekben, így például szakemberek alkalmazásánál fog a kormány megengedni.

A kormány egyelőre nem gondol arra, hogy a köztisztviselők fizetését felemelje, mivel az utóbbi időben hozott intézkedéseket elég hatékonyaknak tartja a drágaság megakadá-lyozására.

Mircea Canciov pénzügyminiszter azon a véleményen van, hogy a jelenlegi állami költ-ségvetés nincs arányban az ország teher-viselési képességeivel, hanem mélyen ezalatt áll. A közterheket tehát felemeli a kormány, még pedig két megoldási módozattal: első-sorban az adóbehajtási eljárást fogják meg-szigorítani, másodsorban maguknak a köz-terheknek az egyes adófizető rétegek között való megosztását fogják megváltoztatni, ami lényegében egyes adónemek emelésének be-jelentésével egyenlő.

Ismeretes, hogy Canciov pénzügyminiszter már korábban bejelentette, hogy a patenta fixa adózást a kereskedelmi vállalatoknál ki akarja terjeszteni és egyúttal patenta fixa

alapján fogják kivetni az iparosok és ipar-vállalatok adóját is, ugyanazon adóalapig, mint a kereskedőknél. A bucaresti ipar-kamara pár héttel ezelőtt tartott beiktatási ünnepélyén a pénzügyminiszter azt a ki-jelentést tette, hogy az iparosok és keres-kezők évi 300.000 lej adóalapig patenta fixa alapján fognak adózni.

Ennek az elhatározásnak a megvalósításá-val kapcsolatban jelenleg csak annyi poziti-vummal rendelkezünk, hogy a patenta fixa kiterjesztése ügyében a pénzügyminisztérium egy szakbizottságot nevezett ki, amelyik a vonatkozó törvény módosítására nézve most készít javaslatot. Ugyanennek a bizottsá-gnak a feladatává tette a minisztérium, hogy a részvénytársaságok adójának a minimális kvóta felemelése révén való felemelést ta-nulmányozza. E módosítások révén, a pénz-ügyminisztérium hozzávetőleges számítása szerint, már a következő költségvetésnél egy-milliárd lej többletbevételhez fog jutni a kincstár.

A román-olasz kereskedelmi tárgyalások nehézségei

Bucuresti, november 19. A román kivite-li intézet igazgatója, Marian, nemrégiben tért vissza Rómából, ahol tárgyalásokat foly-tatott az olasz-román kereskedelmi konven-ció kitése céljából. Marian tegnap kijelent-tette a Curentuinnak, hogy két nehézség las-títja a tárgyalások menetét: a Banca Na-tionala tulajdonát képező zárolt összegek, amelyek az Olasz Bankban vannak letéve és az Olaszország által ma töltünk importált petróleum fizetése. Az Olasz Bankban zárolt összeg 800 millió lej tesz ki, ami a félre-csökkent a szelvények fizetése, behozatal és más műveletek folytán. A maradékot az olasz hadiipar szállítások utján és az olasz b'hoza-tali kvóták felemelésével fogja letérleszteni. Az arány valószínűleg továbbra is egy az egyhez fog maradni. Ami a petróleumimport-ot illeti, Olaszország azt kéri, hogy nagyobb összeget fizethessen lírában és csak 30 szá-zalékos erős devizákban.

Valutaárfolyamok a bucaresti magánfor-galomban: francia frank 9.30—9.40 lej, svájci frank 46—46.50 lej, dollár 196—198 lej, an-gol font 975—985 lej, török font 125—130 lej, belgas 33.50—35 lej, német márika 41—43 lej, csehkorona 6—6.20 lej, pengő 33.50—34.50 lej, schilling 33.50—34.50 lej, holland forint 110—112 lej, zloti 30—32 lej, dinár 3.50—3.70 lej, drachma 1.60—1.70 lej, léva 1.70—1.80 lej, Napoleon arany 1250—1260 lej, aranyfont 1555—1565 lej.

— Ezenek át székszorulásban szenvedő egyéneknek reggel és este egy-egy negyed-pohár természetes „Ferenc József” keserü-víznek kitűnő hatása van, úgy, hogy a bél-működés elrendeződik, a gyomormozgás élénkül, az anyagcsere fokozódik, aminek következtében a közérzet rendkívül javul. Az orvosok ajánlják.

— Aggasztóan drágul a túfiza. Bucuresti-ből jelentik: Bucurestiben a faspékuláció kö-vetkeztében egy vagon túfiza ára 9000 lejre emelkedett. A bucaresti drágulást természetesen követi a vidék is, ahol a fa ára szintén állandó emelkedést mutat.

Preservatív! Egyszerűség érdekében ne fogadjon el „OLLA” helyett más óvszert, mert azok éretlenül imitá-ciók. „OLLA” használhat abban egészlegét óvja.

Orvos! Mérnök! Gyár

Minden német (25% redukción), francia, an-gol, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepagetől, Cluj, jelezve mely szakma érdekli.

Titko szerep gáso

Az olyan ország ellentétes nagyhata-zében áll, természeti állami titkosügynyő is fontos színtere. Ilyen vonatkozásba függ, T. E. Lawrence az angol titkos-sz-palesztinai esemény-lamok is azt hiszik, not huzhatnak a legutóbbi arab za-és keresztültvitelé-játszottak közre. Rendkívül érdeke-közlesek, amelyek iratban láttak nap-lalkozott már egy-ten működő titko-azonban a legújab-géből világítja me-vékenységét és a-alakjait mutatja k-

Cha
Lin

Röviddel a pale-
rése után haifai

A „

Ezzel szemben s-
egy állítólagos ke-
Budungent, aki né-
magát és mint il-
kal foglalkozott.
melországi zsidó-
zott, egyidejűleg
főműfitt és a leg-
lakásában történt-
rült, hogy pontos-
azon zsidókról, a-
kapcsolatát tartó-
hivatalával, mely-
ezek az adatok. A-
azonban a leleple-
landó bármilyen-
niusz 9-én bőrtör-
felakasztotta ma-

Me
ha

A nyomozás s-
hogy Karl Bodur-
hírhedt török (k-
ros összekötteté-
elmenekülnie let-
a azonban trag-
Mintegy ezer fő-
hamszerű támas-
angol rendőrség-
a hegyi vadász-
vel visszaverték-
arab sejk, aki é-
hogy árulás tör-
tára lekaszbolt-
telte halálát Mu-

Május 3-án v-
sikerült elfogni-
nek Medjdelbe-
fegyverszállítm-
lők kezére. Val-
mester egy Pep-
ártalmatlanná. A-
nak neveztek é-
attasé volt Lon-
ták el, amikor-
dával levegőbe-
ritánus szinagó-
angol katonai-
fogott el.

A

Junius elsejé-
kelők és az ar-
során két német
az angolok, ak-
harcoltak. (Na-
zetbe Severnité

Aki meg akarja ismerni a cionista mozgalmak okait, előzményeit és vezető egyéniségeit, olvassa el SZABÓ IMRE!

UJ ZSIDÓK

című, a napokban megjelenő 180 oldalas kötetét.

Moses Hess — A. D. Gordon — Herzl Tivadar — I. Trumpeldor — Raché

Érdekes, szórakoztató és tanulmányos életrajza

Ifjúsági csoportok, iskolák, kulturegyetkek használ több példány megrendelése esetén je-lentőkény árkedvezményt kapnak. Megrendeléseket pontosan elintéző az Uj Kelet könyv-osztálya Cluj, Str. Baren L. Pop 10.

Titkos politikai ügynökök szerepe a palesztinai zavargások megszervezésében

Az arab pusztá „fehér fejedelméi“

Az olyan ország, mint Palesztina, mely ellentétes nagyhatalmi érdekek kereszttüzében áll, természetesen a különböző állami titkosügynökségek tevékenységének is fontos színtere. A leghíresebb név, mely ilyen vonatkozásban Palesztinával összefügg, T. E. Lawrence ezredes. Ma azonban az angol titkos-szolgálat van érdekelve a palesztinai eseményekben, hanem más államok is azt hiszik, hogy itt politikai hasznot húzhatnak a maguk számára. Így a legutóbbi arab zavargások előkészítésében és keresztülvitelében is különböző erők játszottak közre. Ezekről szólnak az alábbi rendkívül érdekes és figyelemre méltó közlések, amelyek egy igen előkelő folyóiratban láttak napvilágot. Az Uj Kelet foglalkozott már egy alkalommal a Közelkeleten működő titkosügynökökről, ez a cikk azonban a legújabb aktualitások szemszögéből világítja meg a politikai ágensek tevékenységét és azoknak eddig ismeretlen alakjait mutatja be:

Chao-Kung alias Trebitsch-Lincoln Ignác

Röviddel a palesztinai zavargások kitörése után haifai angol gyarmatügyi szol-

gálat elfogott egy N'Gu-Cheng nevű indokínai kolduló barátot, akinél 4000 font értékű valódi bankjegyet találtak „anélkül, hogy e nagy összeg (közel négy millió lej) eredetéről és rendeltetéséről megbízható információkat adott volna. Ezzel szemben megállapítást nyert, hogy a „kolduló barát“ Chao-Kung, az „élő Buddha“ kíséretéhez tartozik. Chao-Kung nem más, mint Trebitsch-Lincoln Ignác, magyarországi rabbinak a fia, presbitériánus lelkész az Egyesült Államokban, angol alsóházi képviselő, német spion, a Kapp-kormány sajtófőnöke 1920-ban, ma pedig a budhizmus egyik magasrangú méltósága, és egyidejűleg Anglia engesztelhetetlen ellensége. Ahol kíséretét elfogják, onnan ő maga sem lehet messze. A nyomban beindított kutatások során csakugyan kiderült, hogy egy tibeti előkelőség, névszerint Ou-Tschang Sze-Ting — akiről csakhamar megállapították, hogy Trebitsch-Lincoln Ignác — 1936 március 12-én két kísérelvel Palesztinába érkezett és egy müezin vendégeként egy elhagyott, félig összedőlt mecsetben lakott Nablusz mellett. Mindaddig azonban meg-hiusult minden kísérlet elfogatása érdekében.

A „német menekült“, aki a főmuftinál volt bejáratos

Ezzel szemben sikerült elfogni Haifában egy állítólagos kereskedőt, névszerint Karl Bodungent, aki német menekültnek adta ki magát és mint ilyen üzleti vállalkozásokkal foglalkozott. Üzleteiben kizárólag németországi zsidó emigránsoktól alkalmasított, egyidejűleg viszont sűrűn látogatta a főmuftit és a legfőbb arab bizottságot. A lakásában történt házkutatás során kiderült, hogy pontos adataikat vezetett mindazon zsidókról, akiket ismert és szoros kapcsolatot tartott fenn hazájának egyik hivatalával, melyet közlelő érdekeltek ezek az adatok. Az elfogott német ügynök azonban a leleplezés elejére sem volt hajlandó bármilyen vallomást tenni. 1936 június 9-én börtöncellájának ablakára felakasztotta magát.

Musztafa Djebal tragikus halála

A nyomozás során megállapítást nyert, hogy Karl Bodungen Musztafa Djeballal, a hírhedt török titkosügynökkel állott szoros összeköttetésben. Djebálnak sikerült elmenekülnie letartóztatása elől, nemsokára azonban tragikus halál áldozata lett. Mintegy ezer főből álló arab csapatalt rohamos támadást intézett a tulkaremi angol rendőrség ellen, az angolok azonban a hegyi vadászok regimentjének segítségével visszaverték az arab támadást. Egy arab sejk, aki a vereség láttán azt hitte, hogy árulás történt, az angolok személtárára lekasabolta kardjával a törököt. Így halta halálát Musztafa Djebal.

A „sánta“

Május 3-án viszont két olasz ügynököt sikerült elfogni a palesztinai rendőrségnek Medjdelben. A két olasz nagyobb fegyverszállítmányt játszott az arab felkelők kezére. Valamivel később Tamfort őrmester egy Pepini nevű olasz főspionttal tett ártalmatlanná. Pepinit általában „a sánta“nak nevezték és valamikor olasz katonai attasé volt Londonban. Pepinit akkor fogták el, amikor Nabluszban egy arab bandával levegőbe akart röpíteni egy szamaritánus zsinagógát. Pepinivel együtt az angol katonai rendőrség 150 arab felkelőt fogott el.

A zavargások „sötét alakjai“

Junius elsején Tibériásban az arab felkelők és az angol katonák összecsapása során két németet és egy olaszt lőttek le az angolok, akik a felkelők első soraiban harcoltak. (Nathania mellett vették őrizetbe Severnile török századost, amikor

mekről néha-néha hír érkezik Európába, addig alig lehet valamit tudni Peake Pásáról, aki ma az arab légio vezére. Ismerik őt az egész palesztinai és transzjordániai pusztán. Nehezen lehet őt megtalálni mégis mindenütt ott van, ahol szükség van rá.

Bertram Thomas tizenöt évvel ezelőtt ismeretlen katonatiszt volt még Mezopotámiában. Ma ő az, aki legjobban ismeri az arabiai pusztát. Azt mondják, hogy ő volt az első fehér ember, aki egyedül járta be az üres pusztát, azt a végtelen és lakatlan területet, mely legfélelmetesebb része Arabiának. Akkor Philby feltűnt ezen a vidéken, azt hitte, hogy nem voltak elődei. Egy karavánvezető azonban elárulta neki, hogy egy hallgatag ember, akinek nevét nem tudja, de aki éppolyan fehér volt, mint Philby, már járt ezen az uton. Bertram Thomas volt. Ma is Mezopotámiában tartózkodik, speciális megbízatással.

Amikor néhány hónappal ezelőtt feloldták az ostromállapotot Irakban, melyet az eufrati események miatt rendeltek el annakidején, hallani lehetett Mr. C. I. Edmondson nevével. Hivatalosan a fiatal iráki király tanácsadója. A háború előtt angol konzulátusi szolgálatban állott. Ma az elő-

GÁZKÉPZŐDÉS ellen

számos szer létezik, de csak kevés hat annyira, mint a LEOPILLS. Ez a kizárólag növényi anyagok kivonatából készült szer a legrövidebb időn belül elmulasztja a kellemetlen jelenségeket.

A leghatásosabb szer gázképződés ellen a

LEOPILLS

Dobozokban 30 és 80 leír mindegyik jogszertárban és drogeriában kapható.

Leopills kizárólag növényi anyagokból készült hasajtó.

ázsiai kérdés legalaposabb ismerője, tizenegy nyelvet beszél, köztük a perzsa, arab és kurd nyelveket.

Anglia legjobb embereit küldi Elő-Azsiába, ahol előbb-utóbb a világtörténelem legfontosabb eseményei fognak lejátszani. És Angliának tudvaleg jó szimatja van.

Negyvenmillió lej kölcsönt vesz fel Cluj városa?

Ha a hadügyminisztérium megtéríti a kaszárnyák értékét, akkor fölöslegessé válik a kölcsön

Cluj, november 19. (Az Uj Kelet tud.) A városi számvevőség arról értesítette a város vezetőségét, hogy legalább 40 millió lejre volna szüksége ahhoz, hogy a régebbi tározásokat fedezni tudják. A város vezetőségének sok gondot okoz a régi elhibázott gazdálkodás egyensúlyba hozása. Dr. Anca Cornél alpolgármester indítványára a városi tanács elhatározta, hogy nagyobb összegű kölcsönt vesznek fel, valószínűleg 40 millió lejt, amit 30 év alatt törlesztene. Ezt az összeget a postacsekkpénztártól veszik fel. Van azonban egy lehetőség a mi fölöslegessé tenné a kölcsönt. A város tulajdonában volt kaszárnyák ugyanis a nemzetvédelmi törvény alapján a hadügyminisztérium birtokába jutottak. Ezeknek az épületeknek

árát még nem térítették meg a városnak. Nemrég a hadügyminisztérium és a városi mérnöki hivatal képviselőiből álló bizottság kiszállott a helyszínre, hogy felbecsüljék a kaszárnyák értékét. Ennek alapján a jövő hónapban Bucurestibe utazik a városi tanács egy képviselője, ahol tárgyalni fog a hadügyminisztérium képviselőjével a kaszárnyák értékének megtérítéséről. Ha ez az út a várt eredménnyel fog járni, akkor nem lesz szükség kölcsön igénybevitelére. Arról is szó van, hogy ha mégis felvennék a negyvenmillió lejes kölcsönt, akkor megállapodást kötnék a postacsekkpénztárral, hogy a kölcsön ellenértékeképpen átruházzák rájuk a városnak a hadügyminisztériumtól járó követelését.

A jugoszláv és csehszlovák parlament küldöttségileg képviselteti magát a román parlament december elsejei diszülésén

Románia viszont Jugoszláviába és Csehszlovákiába meneszt küldöttségeket

Bucuresti, november 19. (Az Uj Kelet tud.) Mint megtört, a törvényhozó testületek elnökei, hogy a december elsejei parlamenti diszülés fényét emeljék, táviratiilag meghívták a cseh és jugoszláv parlamentek küldöttségeit. A táviratra Saveanu kamarai elnök már tegnap választ kapott mindkét parlament házelnökétől, akik testvéri támogatásukat ígértek a december elsejei ülés minél imponzánsabbá való megrendezésében. Stefan Csirics, a jugoszláv kamera elnöke közli, hogy a leg nagyobb örömmel tesz eleget a meghívásnak és ez alkalommal újabb bizonyítékát óhajtja adni a kisantant három államát egymáshoz fűző őszinte barátságának és csorbíthatatlan szövetségének.

A csehszlovák szenátus és kamara részéről hasonló értelmű válasz érkezett, melyben Malypetr képviselőházi elnök és Frantisek, a szenátus elnöke jelzik, miszerint megtették az intézkedéseket, hogy a két ház képviselve legyen dicső királyságok ünnepi napján és kifejezésre juttathassa a román nemzetnek a cseh nemzetgyűlés és az egész nép mély baráti érzelmeit, valamint ragaszkodását a kisantant oszthatatlan egységéhez.

Miután december elsején Csehszlovákiában és Jugoszláviában is hasonló ünnepségekkel emlékeznek meg az egyesülésről,

a román parlament Prágába és Belgrádba küldöttségeket meneszt. A Curentul tudni véli, hogy Franasovici harminc képviselő kíséretében utazik Belgrádba és ugyancsak népes küldöttség indul Prágába is.

A csehszlovák és jugoszláv küldöttségek a jövőhét folyamán érkeznek Romániába. Az egyesülési ünnep programjának kidolgozása végett Saveanu kamarai elnök tegnap Mihalacheval, Iuniammal és Argetoianuval értekezett. A parlament diszülésén felszólalásra fogják felkérni az összes ellenzéki pártok vezetőit.

A Linaiak győzelmet arattak a belőró mandzsú-mongol csapatok felett

Peking, november 19. A Reuter jelentése szerint háromórán harc után Hungkehertu mellett, Yunantól keletre, a kínai haderők tüzériai támadással legyőzték a támadó mongol-mandzsú csapatokat. A kínaiak állítása szerint az ellenség 300 embert és gazdag hadianyagot veszített.

kereskedelmi nehézségei

19. A román kivitelien, nemrégiben tért tárgyalásokat folytatott kereskedelmi konvenciókban tegnap kijelentette, hogy két nehézség lassan kezdenek eloldani: a Banca Naprepező zárolt összegek, amelyekben vannak letéve és ma tőlünk importált Olasz Bankban zárolt összegek, ami a felére csökkentése, behozatal és a maradékot az olasz bank és az olasz behozatal fogja letölteszteni. A továbbiakra is egy az ami a petróleumimportra azt kéri, hogy nagyobb árban és csak 30 szá-

bucuresti magánforrások 9.30-9.40 lej, svájci frank 196-198 lej, angol tőrök font 125-130 lej, német márka 41-43 lej, pengő 33.50-35.00 lej, holland guilder 30-32 lej, dinár 1.60-1.70 lej, léva arany 1250-1260 lej.

szorulásban szenvedő este egy-egy negyed-kerenc József" keserűvan, úgy, hogy a bél- a gyomoremésztés fokozódik, aminek zstet rendkívül javul.

ul a tűzifa. Bucurestiben a faszpekuláció köntűzifa ára 9000 lejre stti drágulást természetesen, ahol a fa ára szintén utat.

LA" MI
társasága érdekében
LLA" helyett más
értékkelan inté-
szorhat szíven
gát óvja.

nők! Gyár

redukció!), francia, an-
könyv LEPAGE-nál
jegyzéket Lepagétól,
y szakma érdekl.

SPORT

Vasárnap hivatalosan befejeződik a Nemzeti Bajnokság

Az Universitatea Clujon az Unirea Tricolorral, a Viktoria Bucurestiben a CFR-rel csap össze

Cluj, november 19. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság őszi fordulóját vasárnap hivatalosan befejezést nyer. Mindössze pár elhalasztott mérkőzés marad a jövő vasárnapra, amikor azután végleg pihenőre tér a bajnoki mezőny.

A vasárnapi forduló programja legérdekesebb mérkőzésének a Bucurestiben eldöntésre kerülő CFR—Victoria mérkőzés ígérkezik. A múlt vasárnapi hatalmas visszhangot keltett győzelme után alaposan megnőtték a cluji csapat esélyei. A Victoria csapata kétségtelesen nagy formában van, játékosai nagyon együtt vannak, a találkozó tehát sokat ígér. Hogy a mérkőzést ki nyeri, hogy a Victoria folytatja-e győzelmi szériáját, nehéz kérdés. A CFR nagy ellenfél, ugyancsak jó formában van. Még sincs kizárva, hogy a Victoria csapata megállja helyét fővárosi ellenfelével szemben és ezzel a szezon legnagyobb meglepetését okozná. Alighanem azonban a nagyobb tudású vasutascsapat gátat állít a Victoria elé, amely azonban továbbra is megmarad a mezőny mumusának. A mérkőzést Petru Vasile constantai bíró vezeti.

Clujon az Universitatea csapata az Unirea Tricolorral mér össze erejét. Az Universitatea csapata nem áll nagy teljesítmény előtt. Ha csak megközelíti a Chinezul ellen mutatott játékát, újabb két pontot rak tarsolyába.

Oradeán a CAO csapata a Juventust látja vendégül. Az oradeai csapat két vereség után nagyon fogja ambicionálni a játékot. Bár Bodola sérülése miatt nem játszik, hiányát pedig az együttes megérzi, mégis valószínű, hogy a két vereség után a CAO győztesként hagyja el a pályát. Vezeti Rittner, Timisoara.

Aradon a Crisana—AMEFA mérkőzés kerül előtérbe. Vidéken a Crisana csapata nem legyőzhető. A papirtorma és az erőviszonyok szerint is az AMEFA győzelme valószínű. Bíró Ceauoreanu Bucuresti.

Timisoaran a Chinezul a Gloriával mér össze erejét. Ha a timisoarei csapat nem szedi össze magát, a Gloria képes arra, hogy legyőzze. Tekintettel azonban arra, hogy a Chinezul odahaza tényező, nagy küzdelemben nincs kizárva, hogy két pontot szerez. Favorit azonban a Gloria. A mérkőzést dr Rusu Cluj vezeti.

Nemzeti Bajnokság B)

A Nemzeti Bajnokság B) keleti csoportjában érdekes mérkőzésnek ígérkezik a Brasovban lejátszásra kerülő ACFR—Victoria (Constanța). A Victoria csapata vasárnap Bucurestiben legyőzte a Makkabit s ezen váratlan győzelmével az első helyre lett esélyes. Alighanem vasárnap Brasovban ezt az esélyét elveszíti, minthogy az ACFR rendelkezik azokkal a képességekkel, hogy a Victoria vereségre várható legyen.

A nyugati csoportban nagy mérkőzésnek ígérkezik a CAMT—Juul mérkőzés Timisoa-

ran. Ha a Juul vereséget szenved, az első helyre pályázók küzdelme izgalmasabbá válik. A Phoenix csapata Oradean a Tőrek-véssel játszik, a Vulturii pihen. A részletes program és a játékvezetők személyei a következők:

Keleti csoport:

Brasovban ACFR—Victoria, bíró Gh. Busa Bucuresti.
Bucurestiben Sportul Studentesc—Sporting, bíró Christache Ploesti.
Cernautiban Jahn—DVA, bíró Radu Simion Bărlad.
Brailaban DUIG—IAR, bíró Petre Kroner Bucuresti.
Iasiban Textila M. W.—Dragos Vođa, bíró Manole Vlahu Braila.

Nyugati csoport:

Timisoaran CAMT—Juul, bíró C. Radulescu.
Craiovan Rovine Grivița—Soimii, bíró Milivoi Timisoara.
Satumaren Olimpia—Muresul, bíró Pop Valer Oradea.
Alba Iulian Unirea M. V.—Craiovan, bíró Nilca Traian Tg-Mures.
Clujon Stăruința—Phoenix, bíró dr Huza Cluj.
Careiban Victoria—CFR, bíró V. Olteanu Oradea.

Sulyos Bodola sérülése. Oradeáról jelentik: A CAO—Victoria mérkőzésen megsérült Bodola, mint az első orvosi vizsgálat megállapította, tokszalagszakadást szenvedett, kezelésre e héten Budapestre utazik. Bodola a további mérkőzéseken nem játszhat.

A CFR—Venus mérkőzés epifogusa. Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Bajnokság bizottsága a szombati Venus—CFR mérkőzésből kifolyólag kilenc játékost intett meg durva játék miatt. A Venusból: C. és V. Válcovot, Humist, Sferat és Albut, a CFR-ből Avart, Moldovant, Rafinszkyt és Bogdant.

Dr. Becsky Irén orvosnő (a wienai Lázár-gyermekklinika v. aszisztense) vezetése alatt álló

Gyógypedagógiai Otthon

felvesz bejáró és (korlátolt számban) bentlakó gyermekeket.

Sikerrel gyógyít:

Beszédhibát, dadogást, halló-némákat, nehezen nevelhető gyermekeket (notórius hazudozást, lopást, korai sexualitást, dührohámot), gyermek-idegbetegségeket. Eredményeiről számos referencia.

CLUJ, Calea Regele Ferdinand Nr. 71.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Dr. Paul Barátov

A jiddis színművészet, ahogy az irodalom és zsidó zene is, a galuti életbe ékelve nem maradhatott érintetlen mindazoktól a folyamatoktól, melyek az európai színházra rányomták bélyegüket. A vilnaiai klasszikus jiddis színház helyébe bevonult az operett és a „melodráma” és a jiddis színpad együtt vergődött az európai színpadok dekadens elfajzásával, ugyanakkor a palesztinai héber színház a hajdani jiddis klasszikus színházak magas nivójára fejlődött. Jellemző, hogy a palesztinai héber színházig csak most jutott el már a jiddis színpadokról is kikopott Fo-

dor László Templom egere. Áni chásuv kőchbár címmel hirdetik a palesztinai lapok a Templom egere előadását és a kritika felháborodottan utasítja vissza ennek a semmitmondó színháznak a palesztinai klasszikus színházba való betörését.

A klasszikus jiddis színháznak ma két művelője él: az amerikai Morris Schwartz és dr Paul Barátov.

Dr Paul Barátov oroszországi zsidó. Asszimiláns, orosz zsidó családnak a sarja. Európai műveltségű ember, de lelkiében az évszázados muzsikák szárnyalásai. Barátov sokáig játszott a vilnaiaknál, de kétségtelesen egészen más sikon mozog. Barátov európai zsidó. Abból a fajtából való, amelyik tul a biblikus élményeken, a európai zsidó uccák és gettóban nevelkedett. Irodalma a jiddis irodalommal és nem a Bibliával kezdődik. Mendele Mojcher Szforimtól tanulta meg szeretni a zsidót, Scholem Aléchemtől tanult meg nevetni az élet ferdeségein és a zsidók tévelygésin és Perc vezette be a chasszid-világ rtelmeibe. És tőlük tanulta meg szeretni a jiddis nyelvet, ezt a gettók szenvedéseiben oly kifinomult, hajlékony, emberi fájdalom és öröm kifejezésére oly színes, lágy muzsikájú nyelvet. Fanatikusa a jiddis színháznak. Amikor a világ különböző országai-ba hívták a legfényesebb szerződések — ő megmaradt zsidó színésznek. Jiddis színésznek. A gettó és a mai zsidó perifériák aktorának. Lengyelországban neve hallatára felragyognak a szemek, Amerikában, Palesztinában rajonganak érte.

Nálunk most fogják megismerni. A legnagyobb zsidó színész.

Adler Hubert

A ROMÁN OPERA MŰSORA

Péntek, november 20: G. Enescu hegédű-művész hangversenye.

Vasárnap, november 22: Cărevics. (Matiné.) Hétfő, november 23: Hoffmann meséi. (Pia Igy szopránnal.)

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Csak néhány napig! Tatárjárás. Hans Sönnker, Ida Wüst, Leo Slezak remek zenéjű, rendkívül hangulatos, ragyogó premier slágerfilmje. Szellemes, ötletes, fordultatos. Műsor előtt a legfrissebb Fox világhíradó és Romániai aktualitások. Következő műsor: Halálbrigád. Ronald Colman, Claudette Colbert világsztárgere.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Mindkét film román és magyar feliratokkal: I. Hazaáruló. Dráma. Nagy Kató, Pierre Richard. II. Az egész világ nevet, dalol és szeret. Oroszul beszélő vígjáték. Leonida Wessoff. III. Híradó. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órákor.

Könyvtárak és legdivatosabb színekben és a legmodernebb kivitelben olcsón kaphatók a Str. Baritui 10. szám alatti asztalosműhelyben.

A MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtökön, pénteken, szombaton, vasárnap 3, 6 és 9 órákor dupla műsor: I. Az Orleansi szüz. Monumentális filmdráma. Főszerepekben: Angela Salloker, Gustav Gründgens és Theodor Loos. II. Tong, a hóhér. Megrázó társadalmi dráma. Fősz.: Edward Robinson és Loretta Young. III. Journal.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Megjelent Elisikovics Miksa Chaszid táncok — zongorára. Megrendelhető a kiadónál, Moravetz Timisoara, vagy minden nagyobb zenekereskedésben.

Szülők! Gyengetehetségű, ideges természetű különféle fogyatékos gyermekeket felvevő, nevelési és tanítási zavarokról ingyenes szaktanácsot adok válaszbélyeg ellenében is. Kory győpedagógiai intézeti tanár Ineu, jud. Arad.

„Sakter” Tămășeu, Jud. Bihor.

Keresek első liceumista leányom mellé nevelőt német, román és zongoratudással. Ajánlatokat Friedmann Zoltán Satumare, Gen. Syrovi 4.

Megbízható, gyermekszertető, főzni tudó hölgyet keresünk. Legmann gyógyszerész Crasna, jud. Salaj.

Fiatal nő kitűnően (diétikusan is) délelőtti munkára vállalkozik. Megkeresések a kiadóhivataltba „Egészséges koszt” címen.

Suche deutsche Erzieherin zu meinen zwei Mädchen im Alter von 5—7 Jahren in die Provinz. Informationen bei Török Cluj, Regina Maria 28.

Fotokellékeket, nagyítógépet műterem berendezésére veszek. Ajánlatokat: Vargyas Tibor Baia Mare, Horea 3.

28 éves, szolid, szép, magas urleány 100 ezer lej készpénz, butor, szép kelengyével férjhez menne egy 30—38 éves, minden információt kibíró, intelligens, vallásosabb, rendezett viszonyok között levő, lehetőleg textilkereskedőhöz. Ajánlatokat „Komoly” jelíggel a kiadó továbbítja.

Kiadó azonnalra üzlethelyiség. Piața Mihai Viteazul 30. Uj sarokházban.

Fényes parti. Kimondottan szép és művelt 25—28 éves urleány, aki házias nevelésben részesült, férjhez mehet egy igen finom lelkű és gazdag vállalkozóhoz szreny hozomány mellett is. Bővebbet „Mirea” házasságközvetítő iroda Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

Középkori zsidónő kosztkihordásra ajánlkozik, esetleg délutáni foglalkozásra, vagy gyermekek mellé. Németül is beszél. Lázár Mendelné Calea Decebal 46.

Akvizitort keresünk, str. Berde 3. földszint 3. ajtó.

Naponta frissen fejt kóser tehén és bivaly tej — házhoz szállítva is — kapható Schwartz Ignácnál, Str. Gen. Poetas 23.

A legizletesebb vegetárius étel a Schwartz Ignác vezetése alatt álló „Flóra” vegetárius étteremben kaphatók. Rendkívül olcsó abononás árak: 3 fogásos ebéd 20 lej. vacsora 12 lej. Str. Gherescu 7. (Kereskedelmi Akadémia során.)

PHILO Jüdisches LEXIKON
800 hasáb, 250 kép, 40 képtábla és térkép
240 LEPAGE-nál Cluj
Kérjen ingyen „Judaica” jegyzéket.

HIRE

Ingyen n a haját az elnöké

Franklin Delano Roosevelt Államok elnöke szegvetség szerinti 75 ezer dollár, azonban ez pusztán az államkincstár a legbürodok a mindenkori elnök tásáról, minek főbb pontja:

1. A Fehér Ház díjazása és a berendezés értéke Járva becsültek. Magánsejéért évi 387.895 dollár ad.
2. A Fehér Ház fenntartásával és átépítésének tavalay az államkincstár költöft. Roosevelt számmedencét építettek és csak lehetett, lejtőkkel miután az elnök nem Rooseveltné számára a üzemre alakították át.
3. A Kincslár fizeti a nyi személyzetét, köztözet, akik 20 ezer dollár gépkocsi fenntartása a 40 ezer dollárjába kerülése évi 3500 dollár.
4. Ingyenes orvosi, szati kezelő a Fehér H részéről, ami a Kincstár dollárjába kerül.
5. Ingyenes borotvál a Fehér Házban állami tott fodrász-szalóban.
6. Az elnöki háza kincstár 1936-ban 5.970
7. Az elnök ingyen a tomac” állami yachtot. tása évi 50 ezer dollár.
8. Évi 25 ezer dollár elnök ezen kívül kisérékelt díjazás szerinti natokat, különcöcsikat bármely amerikai hadban lakik, a számlát a tári hivatalnak küldi.
9. A Kincstár fizeti összes napi, hetilapok könyveket és az elnök Roosevelt éldmódjára rübb. Reggel nyolckor rény reggelijét, átfutól 12-ig számos tanár 12-kor irásztalánál f mely leveleiből, salátá azután folytatja munkáján percig uszik me után lefekszik. Legsa szórakozik a Fehér Kedvenc eledele a ró veltné készít számára

— Mihály vajda G jelentik: Mihály nagy volt. A városba érkez ter is, aki előbb Gera sán vett részt, majd tében tartott strajer-Mindketten aláírták a majd a vedégek egyebébet szolgáltalt felrándulás a kód miatt

— Időjárásjelentés: vel, hoi a légnymás s séklet az ország több irányzatot mutat. De északon derült felhöz felől, ami különösen a hőmérsékletemelkedés majd másutt is hideg fagy északon.

— Az egészség az cse. Hogy biztosan r rendszeresen az „E minden hó 15-én. M vatalban, Cluj, Reg. egész évre 110 lej, f

— A zsidó diáksá Szombaton este 9 órá a Diákségélyző ezév Salom klubban. Ezer ternei a diákság re a már tavalyról ism nekar szolgáltatja a és kedélyesnek ígér uton hívja meg a r ifjuságot és annak be

HAR ZION HAR CARMEL

egyedül hajójárat, mely palesztinai lobogó alatt közlekedik Románia és Palesztina között. Rendszeres utas- és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constanțăból Haifába:

Har Zion	november 26	Har Carmel	december 17
Har Carmel	december 3	Har Zion	december 24
Har Zion	december 10		

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

a

„Kedem” utazási iroda

ardealai és banati vezérképviselőténál

Teljeskörű szolgáltatás ügyekben a

Lazar Bercovici Constanța

vasárnaponkénti szociális felvilágosítások. Calea Postala 68. Tel. 174. Táviratcim: Bercovici

abaton, vasárnap
műsor: I. Az or-
tális filmdráma.
Sallóker, Gustav
Loos. II. Tong, a
mi dráma. Fősz.:
Loretta Young.

HIREK

Ingyen nyírják a haját az USA elnökének

Franklin Delano Roosevelt, mint az Egyesült Államok elnöke a folyó évi költségvetés szerint 75 ezer dollár fizetést élvez, azonban ez pusztán zsebpénz, miután az államkincstár a legbőkezebben gondoskodik a mindenkor elnök rangszerű eltartásáról, minek főbb pontjai a következők:

1. A Fehér Ház díjtalan használat. A ház és a berendezés értékét 25 millió dollárra becsülik. Magánszemély ilyen palotájáért évi 387.805 dollár adót fizetne.

2. A Fehér Ház fenntartásának, tatarozásának és átépítésének költségét, amire tavaly az államkincstár 143.250 dollárt költött. Roosevelt számára pompás uszodamedencét építettek és a lépcsőket, ahol csak lehetett, lejtőkkel helyettesítették, miután az elnök nem tud lépcsőn járni. Rooseveltnek számára a konyhát villamosüzemre alakították át.

3. A kincstár fizeti a Fehér Ház 30 főnyi személyzetét, köztük 12 gépkocsivezetőt, akik 20 ezer dollárt kapnak. A nyolc gépkocsi fenntartása a kincstárnak évi 40 ezer dollárjába kerül, a főkeztész fizetése évi 3500 dollár.

4. Ingyenes orvosi, szakorvosi és fogászati kezelő a Fehér Házban lakó orvosok részéről, ami a kincstárnak évi 20 ezer dollárjába kerül.

5. Ingyenes borotválkozás és hajnyírás a Fehér Házban állami költségen fenntartott fodrász-szalóban.

6. Az elnöki háztartás mosásáért a kincstár 1936-ban 5.970 dollárt fizetett.

7. Az elnök ingyen használhatja a „Potomac” állami jachtot, amelynek fenntartása évi 50 ezer dollárba kerül.

8. Évi 25 ezer dollár utazási átalány. Az elnök ezen kívül kíséretével együtt mérsékelt díjszabás szerint használhat különvonatokat, különkocsikat és ingyen utazhat bármely amerikai hadihajón. Ha szállodában lakik, a számlát a washingtoni kincstári hivatalnak küldik.

9. A kincstár fizeti a Fehér Házba járó összes napi-, hetilapokat, folyóiratokat, könyveket és az elnök nyomdászati költségét. Roosevelt elnök módja a lehető legegyszerűbb. Reggel nyolckor kel fel, eltölti szerény reggelijét, átfutja a lapokat, fél 11-től 12-ig számos tanácskozáson vesz részt, 12-kor iróasztalával fogyasztja el ebédjét, mely levesből, salátából és kávéból áll, azután folytatja munkáját estig, majd néhány percig uszik medencéjében és vacsora után lefekszik. Legszívesebben filmekkel szórakozik a Fehér Ház filmszínházában. Kedvenc eledele a rántotta, amik Rooseveltné készít számára.

— Mihály vajda Giurgiuban. Bucurestiből jelentik: Mihály nagyvajda ma Giurgiuban volt. A városba érkezett Luca belügyminiszter is, aki előbb Geraniu prefektus beiktatásán vett részt, majd a Mihály vajda jelenlétében tartott traja-ünnepségen jelent meg. Mindketten aláírták az iskola aranyéremét, majd a vedégek egy yachtra szálltak, ahol ebédet szolgáltak fel. A tervezett dumai kirándulás a kód miatt elmaradt.

— Időjárásjelentés: A déli részek kivételével, hoi a légnomás csökkenni fog, a hőmérséklet az ország többi részeiben emelkedő irányzatot mutat. Délen többnyire felhős, északon derült felhőzet, szél dél és délkelet felől, ami különösen északon lesz erős, enyhe hőmérsékletemelkedés után előbb északon, majd másutt is hidegre fordul az idő. Kód és fagy északon.

— Az egészség az ember legfőbb kincs. Hogy biztosan megőrizni tudja, olvassa rendszeresen az „Egészség”-et. Megrendelhető a kiadói-vatában, Cluj, Reg. Ferd. 56. Előfizetési díj egész évre 110 lej, fél évre 60 lej.

— A zsidó diákság ismerkedési estélye. Szombaton este 9 órai kezdettel rendezi meg a Diákszegélyező évi ismerkedési estélyét, a Salom klubban. Ezen az estén a klub összes termei a diákság rendelkezésére állanak és a már tavalyról ismert kitűnő diák-jazz zenekar szolgáltatja a zenét. A hangulatosnak és kedélyesnek ígérkező diákmulatságra ezúton hívja meg a rendezőség az egyetemi ifjúságot és annak barátait.

— Házasság. Buxbaum Benjamin és neje ezúton hívják meg jóbárátaikat és ismerőseiket fiuknak, Józsefnek Wolvovits Évával (Marghita) f. hó 22-én d. u. fél 4 órakor Oradean, Str. P. Goga 2. alatt tartandó egybekelési ünnepélyére. M. k. é. h.

— Megnyitotta a görögkeleti lelkesítő kongresszus. Bucurestiből jelentik: Iasiban tegnap nyit meg Iamandi jelenlétében a lelkesítő kongresszus. Előbb istentiszteletet tartottak a Sf. Haralambie templomban, majd 11 órakor a Nemzeti Színház termeiben kerül sorra a megnyitói ülés. Nicodem és Iamandi beszéltek az ónaptárhívó mozgalom ellen.

— Prostatatulegésnél és hólyagtágulásnál igen fontos, hogy a betegnek erőlködés nélkül legyen mindennap könnyű béliürülése s ez még az öregkorban is egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel biztosan elérhető. Az orvosok ajánlják.

— Óriási méretű antirevizionista gyűlés Cernautiban. Bucurestiből jelentik: Bucovina családokozásának az anyaországhoz 18-ik évfordulója lesz 28-án. E napon Cernautiban a liberális párt antirevizionista gyűlést rendez, amelyen a környékbeli megyék 50.000 paraszta vonul majd fel. Ekkor leplezik le Ionel Bratianu cermaiti szobrát is. Megjelennek az ünnepségen Dinu Bratianu, Djuvara, Nistor, Lapedatu és számos képviselő, valamint szenátor.

— Bécében letartóztatták Anna Pauker férjét? Bucurestiből jelentik: A Capitala szerint Bécében felismerték és letartóztatták Anna Pauker férjét, Marcel Paukert, aki a Komintern tagja.

— Hatalmas vihar tombol Anglia partvidékén. Londonból jelentik: Anglia partvidékén hatalmas vihar tombol. A hajók nem hagyhatják el a kikötőket. Egy csónak 9 emberrel elsüllyedt.

— A Zsidó Nőegylet teadélutánja. E hó 22-én, vasárnap délután öt órakor tartja cluji Zsidó Nőegylet ezidei első táncos teadélutánját a Palace kávéházban. Tagokat és vendégeiket szívesen látja a vezetőség.

— Eltemették dr. Hirschler József prelátest. Csütörtökön délelőtt temették a cluji Szent Mihály templomból dr. Hirschler József prelátest. A temetésre a város színe-java jött el és nagy tömegek is felekezetre való különbség nélkül. A gyászszertartást a templomban Vorbuchner Adolf püspök végezte nagy segédlettel. Márton Áron h. plébános az egyházközség nevében bucsuztatta az elhunyt főpapot. Ezután harangzugás közepette ki-felkelték a nagy gyászoló közönségtől. A menetben résztvettek az összes felekezetek papjai a városban levő konzulok is. A nyitott sir előtt Merza Gyula az egyházközség választmányának, gróf Bethlen Györgyné a Nőszövetség, dr. Xántus János pedig a katolikus iskolák nevében bucsuztatta a nagy halottat.

Ma, pénteken nagy premier a ROYAL sláger mozgóban.

Csak néhány napig!

Tatárjárás

HANS SÖHNKER, IDA WÜST, LEO SLEZAK remek zenéjű, rendkívül hangulatos, ragyogó slágerfilmje. Műsor előtt a legfrissebb Fox világhírű és Romániai aktualitások

— Papénnel együtt Berlinbe utazott az osztrák külügyi államtitkár. Bécsből jelentik: Guido Schmidt külügyi államtitkár tegnap este Berlinbe utazott von Papen bécsi osztrák nagykövettel együtt.

— A fogók eltávolítása leghelyesebben fogorvosa által történik. Képződését azonban a hirs Chlorodont fogpaszta rendszeres használata által el lehet kerülni.

— A Poel Hadati Mizrachi Oneg-Sabbat estje. A Poel Hadati Mizrachi vezetősége ezúton értesíti tagjait, hogy ma este fél 9 órai kezdettel Oneg-Sabbat estét rendez a vezetőség.

— Hitközségi közgyűlés Sftgheorghen. Élénk érdeklődés mellett folyt le november 17-én este a hitközség tanácstermében a választói közgyűlés dr. Kun József választóbizottsági elnök vezetése mellett. Ez alkalommal a szép számban megjelentek egyhangúlag választották meg újra Montag Imre gyárigazgatót a hitközség elnökévé és a 36 tagból álló képviselőtestületet. Montag Imre elnöki székfoglalójában köszönetet fejezi ki az iránta megnyilvánult bizalomért és további lelkes munkára és kitartásra buzdítja a képviselőtestület tagjait, akiknek sorából a december 3-án tartandó képviselőtestületi ülésen fogják a hitközség előjáróságát megválasztani. (F. L.)

— Mihalache hősi halott öccsének temetése. Bucurestiből jelentik: Mihalache, a nemzeti parasztpárt elnöke tegnap a muscelmegeyi Golestibe utazott, ahol holnap bantolják el a világháborúban elhunyt öccsének a Bellu-temetőből exhumált hamvait. Szombaton — írja a Dimineața — Mihalache Aradra utazik, hogy résztvegyen ott pártjának antirevizionista gyűlésén.

— Alvás, aluszékonyság, álmatlanság, írta: dr. Rapaport Samu. Ez az első szakmunka, amely az alvás és zavarainak problémáját a biológia mai eredményeinek és a pszichoanalitikai kutatás és gyógyítási mód egybefogásával tárgyalja. 99 lej LEPAGE-nál Cluj. Postán utánvétellel.

— A Goldmark Zeneegylet szervezkedése. A cluji Goldmark Zsidó Zeneegylet fejlesztése, az eddigi bevált keretnek új tartalommal való betöltése serényen folyik. A város zsidóságának minden rétegéből jelentkeztek az énekkarba való felvételre, ami nyilvánvaló jele annak, hogy az új titkár, Vértés Albert iránt máris teljes a bizalom. Minthogy a jövő héten már megkezdődnek a próbák, az egyesület vezetősége ismételen kéri az érdeklődőket, hogy minél számosabban jelentkezzenek a hitközség Regele Ferdinand uti irodájában.

Hűlés
torokfájás
influenza: **DIANA**
rosborszelek

öblögetésre, borogatásra

— Hitközségi választások. A cluji kong. Izraelita Hitközség Titkári Hivatala közli, hogy az új választói névjegyzék a titkári hivatalnál, (Cluj, Calea Reg. Ferd. 54. I.) közszemlére van kifüggesztve és naponta a hivatalos órák alatt az érdekeltek részéről megtekinthető. Felszólalások és utólag bejegyzés iránti petíciók határideje f. évi november hó 27. A Választási Bizottság.

— Elismert tény, hogy télen a legtöbb betegség a nedves lábak következménye. Eppen a legszegényebb emberek szenvednek ettől a legtöbbet. Legtöbb esetben azonban nem tudják, hogy a cipők, amelyeket „Schmollpasta”-val gondoznak, vízhatlaná válnak mert cipőiket különben naponta Schmollpasztával bedörzsölik. Vizmentes cipők megvédik az egészséget.

— Ignatz Hertz perli az államot. Bucurestiből jelentik: Ignatz Hertz, az ismert könyvkiadó pert indított a belügy- és nemzetvédelmi minisztériumok ellen. Hertz 65 millió lej kártérítést igényel üzlete bezárása miatt.

Megbízható, elegáns és olcsó

ruhát
csak

Silberger Ernő

ujjonnan megnyitott uridivat szabószalonja készít C. Reg. Ferdinand 2/a Dus szövetraktár. Platsintár felett.

— Antal István hangversenye a budapesti rádióban. Antal István, a Clujról elszármazott zongoraművész, szombaton este 7.45-kor a budapesti rádióban koncertezik. A zongoraművész műsora a következő lesz: 1. Dohnányi: Bevezetés és fuga. 2. Busoni: All Italia. 3. Ravel: Vigjátékok. 4. Három Chopin etűd (e-dur, cisz-moll és f-dur) és végül Liszt Ferenc: Don Juan ábránd. A hangversenyt a Budapest II. leadó közvetíti.

— Az új Elisabeth Bergner-film bemutatója a Capitolban. Tegnap este mutatták be a Capitol-mozgóban az új Elisabeth Bergner-filmét: az „Ahogy tetszik” című Shakespeare vigjátékot. Napjaink legnagyobb élő színésznője számára ez a film új megnyilatkozási lehetőségeket nyújtott. Ezuttal nem a tragikus mélységek viharát szőllátta meg, hanem egyéni háját, elragadó kedvességét, a szerelem derűs oldalainak fényét ragyogtatta. Szívének gazdagsága, a tragikus vénája szomszédosságában mindig ott lappangó humor vidámsága lengi át új alakítását. Valóság és költészet pompás harmóniában egyesül minden szavában, minden mozdulatában. Hangjának lágyasága egyes jelenetekben szinte a hangszer varázsával csendül fel, maradéktalanul fejezve ki a shakespearei vigjáték csapongó kedvét, a meszerzéséget, mely ebben a filmben a valóság visszénye. Hatásai intímek, teljesen irodalmiak, mint ahogyan az egész film hatása intím és irodalmi. Híjján van minden tömeghatásnak: ez a kiválósága és ez a hátránya. De a kulturális emberek, a finom ízlés számára ez a film igazi élmény, annak ellenére, hogy nem káprázat s maga a rendezés is kiküszöböl minden szinifalhasogató trükköt. Ha az eredeti angol Shakespeare-szöveg költői szépségeit a közönség érthetné, a film hatása minden bizonnyal még nagyobb lett volna. Ennek hiányában az „Ahogyan tetszik” főleg a műértő közönségnek tetszett, de ennek azután nagyon, sőt feledhetetlenül. (s.)

**SZERKESZTŐI
ÜZENETEK**

Sch. F., Dej. Levelét továbbítottuk. Az elintézés azonban alighanem késmi fog, mint-hogy az illető ur jelenleg nem tartózkodik otthon, az ügy elintézése pedig csak hazatérte után lehetséges.

SIKERTES
SZERELÉS
BOLDOGSÁG.
nezzé meg
**SZERKESZTŐI és
RETI**
bütorgyőr r.t
állandó ki-
állítását

BUCURESTI TG-MUREŞ
TACHE IONESCU 1
INVONSÁGORA MUVOLDTÖM MEGM-
ZOTTUNNAT EREDETI RAJZAINNAL

Jüdi-
sches
KON
GE-nál
Cluj

UJ KELET Legújabb hírek

Sulyos nemzetközi komplikációkkal fenyeget a Franco-kormány elismerése Németország és Olaszország által

Ausztria és Magyarország is a Franco-kormány elismerésére készülnek. A francia sajtó a polgárháboru elfajulásától tart. A spanyol kormány élesen tiltakozik a Franco-kormány elismerése ellen

Ha Németország és Olaszország felfüggesztik a fegyverkiviteli tilalmat, Anglia és Franciaország sulyos lépésre szánják rá magukat

Párizsi jelentés szerint a Franco-kormány elismerése Olaszország és Németország részéről bizonyos meglepetést keltett francia és angol körökben. Azt hiszik azonban, hogy ez nem fog változtatni a két országnak a benemavatkozással szemben tanúsított magatartásán, mivel az mindkét spanyol táborra vonatkozik.

Angol diplomáciai körökben, mint azt Londonból jelentik, azt hiszik, hogy Németország és Olaszország gesztusa, a Franco-kormány elismerésével nem fog befolyást gyakorolni a benemavatkozási bizottság működésére, mivel a két kormányt kötelezettségeik kötvé tartják. A lépést tartózkodóan kommentálják angol körök, amit azonban a berlini és római kormányoknak a spanyol felkelő mozgalom iránt elejétől fogva tanúsított szimpátiája kifejezésének tekintenek. Állítólag

Németország és Olaszország minden olyan kísérlete, ami a benemavatkozástól való megszabadulásukra irányulna, Anglia határozott ellenállására találja.

A News Chronicle megállapítja a burgosi kormány elismerésével kapcsolatban, hogy

Francó tábornok fasiszta barátai tudatára jöttek annak, hogy az idő ellenük dolgozik és szükségös a gyors győzelem, mert különben vesztenek.

A Manchester Guardian szerint Hitler és Mussolini annyira azonosították magukat Franco tábornokkal, hogy annak balsikere egyszerre végét jelentené a Németország és Olaszország által Spanyolországban szerzett befolyásnak.

Ilyen körülmények között lehetséges, hogy Olaszország és Németország felfüggesztik a Spanyolországba irányuló fegyverkiviteli tilalmat. Ez annyit jelentene, hogy a benemavatkozási bizottság küldetése végtét ért és Franciaországnak, valamint Angliának sulyos határozatokat kell hozniuk.

Newyorki jelentés szerint a Newyork Herald Tribune című nagy amerikai lap azt írja, hogy ha a régi nemzetközi jog érvényben lenne még, Olaszország és Németország gesztusa, amely akkor történt, amikor a zendülők még hiába harcoltak a főváros kapui előtt, háborus provokációt jelentett volna. Ma azonban hasztalan a jogra apellálni és törvényekhez folyamodni.

Miért siettek az elismeréssel Németország és Olaszország?

A Havas jelentése szerint a párizsi ma reggeli lapok azzal magyarázzák a Franco-kormány elismerését a német és olasz kormány által, hogy

a felkelő haderők Madrid előtt nehézségekbe ütköztek.

Attól tart a sajtó, hogy a polgárháboru elfajul. Az Echo de Paris szerint Hitler és Mussolini lekötötték magukat Spanyolországban, miként Sztalin is és most már nem hátrálhatnak meg. Barcelona eltorlaszolása lángbaborithatja egész Európát.

A L'Oeuvre azt hiszi, hogy a spanyol polgárháboru utolsó fázisa olyan kockázatot jelent a nemzetközi békére, amire 1914 óta nem volt példa. Az Excelsior szerint Berlin tegnap közölte, hogy német csapatokat és katonai repülőgépeket küld Spanyolországba, válaszképpen az orosz csapatszállításokra.

Genfi jelentés szerint népszövetségi körök is megkülönböztetett fontosságot tulajdonítanak

nak a Népszövetség legközelebbi ülészakán, amit december 7-re hívtak össze. Attól tartanak, hogy a Franco-kormány elismerése Németország és Olaszország által újabb problémákat fog előidézni. Olaszország aktusa egyébként, mivel még tagja a Népszövetségnek, az alapokmány 10-ik szakaszának megszegését jelenti. Nehézségek fognak felmerülni a tanács kebelében is, mivel a spanyol megbízottnak érvényes mandátuma van a madridi kormánytól.

Jólétesült bécsi körökben úgy tudják, hogy Magyarország és Ausztria is rövidesen szintén elismerik a Franco-kormányt.

A spanyol kormány erélyes tiltakozásra készül

A valenciai rádióállomás ma reggel közölte, hogy a törvényes spanyol kormány erélyesen fog tiltakozni a Népszövetségnél a burgosi kormány által Németország és Olaszország által való elismerése ellen.

Salamancai jelentés szerint a burgosi kormány elismerésének híre az olasz és német kormányok részéről, tegnap este 6 órakor vált ismeretessé Burgoiban. Franco tábornok fogadta a lisszaboni német követet, aki rend-

kívüli kiküldötti minőségében közölte, hogy a birodalmi kormány rövidesen von Stohrer báró személyében követet küld Salamancába. Közölték a burgosi kormányt azt is, hogy a madridi kormánnyal Németország megszakította a diplomáciai viszonyt. Az olasz kormány elismerő nyilatkozatát a burgosi hivatalos olasz megbízottak közölték. A hír hallatára több mint 20.000 ember gyűlt össze Franco tábornok lakása előtt és Mussolinin, valamint Hitlerrel éltette. A burgosi kormányt Németországon és Olaszországon kívül eddig Guatemalára és San Salvadorra ismerték el.

Berlini jelentés szerint mértékadó német körök azt hangoztatják, hogy Németország nem tartja szükségesnek változtatni a spanyol problémával szemben eddig tanúsított magatartását.

Nincs lényeges változás a madridi fronton

Madridi jelentés szerint a felkelő haderők légi bombázását szerdán folytatták egész nap. A Puerto del Sol városnegyed lángokban áll. A kormánycsapatok ellentámadásait a felkelők visszaverték. Franco tábornok kijelölte Madrid azon negyedeit, amelyeket nem fognak bombázni s ahova a polgári lakosság

viszavonulhat. A Velasco felkelő hadihajó sulyosan megrongálták két spanyol hajó lövedékei. A felkelők folytatták az előnyomulást a madridi fronton a Quatro Caminos téri irányába.

Madridi kormányforrásból és a zendülőköt kapott újabb hírek semmilyen változásról nem számolnak be. A rabati rádió jelentései, hogy a kormány támadásait visszaverték, a főváros északnyugati negyedében több állás foglaltak el a felkelők. A spanyol falanx valadoldi rádióállomása és a felkelő haderők előnyomultak. Este 1800 méternyire voltak a felkelők a Puerta del Sol tértől.

A felkelők repülői által ma éjszaka végrehajtott bombázás óriási robbanásokat idézett elő. Bombák estek le a telefonpalota környékén is. A kár igen nagy.

Alicante, november 18. A kormány haditörvénysszéke halálra ítélte José Antonio Primo de Riverát, a volt spanyol diktátor fiát, fivérével pedig; Miguel Primo de Riverát 30 év börtönnel sújtották a zendülésben való részvétel miatt.

Zendülő-jelentések

Avilai jelentés szerint a felkelők állítólag ma délelőtt Madridban elfoglalták a Medelbörtönt és annak környékén a főbb utcákon felkelő őrszolgák cirkáltak. A Manzanarasi folyó felől elindított támadás sikeresen halad előre.

A Havas jelentése szerint a ma reggeli bombázásban 30 repülőgép vett részt.

A teneriffai rádióállomás jelentése szerint a tegnapi harcok során a kormánycsapatok 3000 embert vesztek, akik közül 700 a felkelő hadoszlopba tartozott.

Az angol hajók elhagyják Barcelonát

Londoni jelentés szerint az angol kereskedelmi hajózási társaságok Franco tábornok felszólítására elrendelték hajóiknak, hogy hagyják el Barcelonát kikötőjét. A Barcelonában tartózkodó angol hadihajók utasítás kaptak, hogy vegyék fel fedélzetükre a kikötővárosban levő összes angol alattvalókat, amint a zendülők bombáznai kezdik Barcelonát.

Betiltották a Népujság megjelenését is

BRASOV, november 19. Mialatt az ardeali közvélemény arra vár, hogy a belügyminisztérium feloldja a Brassói Lapok ellen indokoltas nélkül hozott betiltó végzését, ma újabb meglepés érte a Brassói Lapok kiadóhivatalát és szerkesztőségét. A délutáni órákban a brasovi prefektus táviratot kapott a belügyminisztériumtól, amely közli, hogy a belügyminisztérium elrendelte a Brassói Lapok testvérleapjának, a Népujságnak beszüntetését is.

Schmidt kihallgatáson jelent meg Hitlerrel

Berlin, november 19. Hitler ma kihallgatáson fogadta Guido Schmidet, akivel kétórás megbeszélést folytatott az aktuális politikai kérdésekről. A kihallgatáson jelen volt Neurath, Tachtitz berlini osztrák követ, Papan és Meissner elnökségi államtitkár. A kihallgatásról kiadott hivatalos jelentés hangsúlyozza, hogy az egész német közvélemény örömmel üdvözli Schmidt látogatását, aki nemcsak mint egy szomszédos állam küldötte, hanem a második német állam reprezentánsaként jött Berlinbe. A közlemény hangsúlyozza, hogy Németország, Olaszország és Magyarországgal való együttműködéssel akarja folytatni Európa pacifikálásának munkáját.

Alaptalan hír Lipót belga király eljegyzéséről

Brüsszel, november 18. Azt a hírt, hogy Lipót király rövidesen jegyet vált Adelaída főhercegnővel, Habsburg Ottó nővérével, alaptalannak minősítik.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMASA

CENZURAT

A román ujságírószervezetek általános sztrájkjal akarnak felelni a Djuvara-féle törvényjavaslatra

A többségi képviselők ellenállása folytán a kormány későbbi időpontra halasztja el a törvény benyújtását

Cluj, november 18. A Romania Noua mai száma az alábbi felírást keltő cikket írja: „Politikai és ujságíró körökben nagy fel-tűnést keltett, hogy az ujságírók az általános sztrájk eszméjét vetették fel, ha a kormány nem veszi figyelembe a sajtószervezetek és lapulajdonosok észrevételeit a törvény megalkotásánál. A tüntető jellegű munkabeszüntetés olyan kivételes sulyosságú esemény volna, amelynek következményeit előre nem lehet látni. A kormányt minden oldalról tá-

madják a törvényjavaslat miatt. Számos többségi képviselő ellenzi a törvényjavaslat betervezését.

Mint az Adeverul írja, a kormány a sajtótörvénytervezettel szemben a többség keretében is megnyilatkozó mozgalom miatt utasította Inculcét helyettes miniszterelnököt a javaslat áttekintésére. Ezért a törvénytervezetet csak később fogják a szenátus elé terjeszteni.

Sztrájk a cluji orvosi fakultáson a kisebbségi diákok ellen

Cluj, november 18. (Az Uj Kelet tud.) Mint ismeretes, a cluji egyetem orvosi fakultásán a nacionalista diákok megakadályozták a kisebbségi diákokat abban, hogy pótfelvételi vizsgát tegyenek. A fakultás tanári kara elhatározta, hogy fegyelmi büntetésben részesíti Vulcut, az orvostanhallgatók szövetségének elnökét és Dumitrescut, a szövetség titkárát, akiket két vizsgaszesszióról zárnak ki, miután bűnösöknek találták őket a fakultáson történt eseményekben. Az egyetemi tanács azt is elhatározta, hogy a vizsgájukban megakadályozott kisebbségi diákoknak lehetővé teszi a felvételi vizsga letételét.

A tanári kar ezen határozata ellen való tiltakozás jeléül az orvostanhallgatók egy-napos tüntető sztrájkot határoztak el és ennek megfelelően tegnap nem jelentek meg az előadásokon. Rendbontások elkerülése végett óvintézkedések történtek, úgyhogy incidensre nem került sor, a kisebbségi diákok

pedig felvételi vizsgára jelentkeztek.

A többségi diákság nevében egy bizottság kereste fel a fakultás dékánját, akinek emlékiratot nyújtottak át, melyben azt követelik, hogy a jövőben egyetlen kisebbségi diákok se vegyenek fel az orvosi fakultásra.

36 vádlottja, 500 tanu és 40 ügyvédje van a Coroiu bűnpernek

Bucuresti, november 18. Brailaban holnap kezdődik meg Coroiu banditavezér bűnperének tárgyalása. A bűnügy doszárja hatezer oldalra terjed. Harminchat vádlottja, ötszáz tanuja és negyven védője van az utóbbi évek legnagyobb bűnperének.

Taxa postala plătite in num. No. 224718/929.
10. Telefon: 8-61. Előfizetők Havonta 110, negyedévre 400, egészévre 1200 forint. Földre: Havonta 2, negyedévre 12, egészévre 20 forint. Adósságdíjazás szerint KELET az erdélyi és más vidékeket érintő politikai cikkeink utányomását rás megjelölésével engedélyezik.

An ha a A katalán kormány a kormány a semle A madridi ko

Az egyre vadabbul torn minden emberiségét im polgárháboru elfajulásá europai külpolitika egén is keznek. A belső spanyol k teni az ibériai félszigetre s az érdekek különbözősége világnézetileg egymással talnak ügyvévé kezd ki hettlenébül magát.

A lappangó ellentétek mak Olaszország és Néme elismerése által törtek is re, mely aktuussal nyílv elsősorban Németország vállalt semlegeséget s n gatni a felkelőket. Ez a német szándék ó kelt egy Angliában, min s amennyiben megvalósu sulyosságú konzekvenciák semlegeségi politika telj uj europai ösztetítés kiro

A helyzet tehát e pillá ellenére Eden tegnapi als mlyben válaszképpen a kommunista interpelláci ta, hogy a semlegeség sősorban Oroszország a romzár terve miatt — An és közvetve Anglia és még erőteljesebb közeled Sulyosítja a nemzetköz körülmény is, hogy Olasz ség nyílt szívvallás a s lett, a francia balladall re fokozza az elkeseredés si politika ellen, — miér hogy ennek a nyomásna lesz-e kénytelen végül is

A helyzet tehát rend bauli anyaggal telített, bevett barcelonai ostromt éle bár elsősorban Orosz mégis nagyban érinti A szagot is, melyeknek haj szenvedhet a barcelonai érinti az angolokat külf pontból, hogy London, m geri hatalom, minden o cedensnek tekint, amely lenül érvényesíti Angliá előtt a madridi kormány alá venni a felkelők kez de Anglia tiltakozására t vét adnia. Az ostromzár pontos feltételektől teszi közli jog, mindemelköt a zároló hatalom elegendő rendelkezik-e az elzárás társára. Ez a spanyol ko volt így és Londonban az co tábornok esetében is Amellett angol szempont kérdés, hogy Franco táb tal el nem ismert korm kinthető-e ilyen lépés vé

London A Reuter jelentése sz körök azon a véleménye

Francó tábornok taná földi hajóktól azt kiv lónát elkerülik, n

